

"Fərdi jurnalist müsabiqəsi"nin nəticələri açıqlanıb



Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi tərəfindən oktyabrın 29-da elan olunmuş "Fərdi jurnalist müsabiqəsi"nin nəticələri açıqlanıb.

"Şərq" xəbər verir ki, müsabiqədə "Ən yaxşı reportaj", "Ən yaxşı ictimai-siyasi təhlil", "Ən yaxşı sosial-iqtisadi təhlil", "Ən yaxşı müsahibə", "Ən yaxşı mədəniyyət materialı", "Ən yaxşı köşə yazısı", "Ən yaxşı jurnalist araşdırması", "Ən yaxşı çəhrar" nominasiyaları üzrə qaliblər müəyyənləşib.

Qaliblər arasında "Şərq" in bir əməkdaşı da var.

Humanitar yardımlar vergidən azad olunacaq

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Qanunun tətbiqi və "Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Qanununun icrasına dair fərman imzalayıb.

Sənədə 164.1.20-ci bənd əlavə edilib. Həmin bəndə əsasən, Azərbaycan Respublikasının ərazisində mövcud qaydada qeydiyyatdan keçmiş humanitar təşkilatlar, həmçinin, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qurumun razılığı ilə digər hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən humanitar yardım kimi götürülən mallar əlavə dəyər vergisindən azad edilir.

Sənədə görə, sözügedən qərarı vermək səlahiyyəti Nazirlər Kabinetindədir.



Bakıdan Gürcüstana zəng

Ceyhun Bayramov yeni XİN rəhbəri ilə telefon danışığı aparıb

2 dekabr 2024-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Gürcüstanın yeni təyin edilmiş xarici işlər naziri Maka Botçorışvili arasında telefon danışığı baş tutub.

XİN-dən verilən xəbərə görə, nazir Ceyhun Bayramov Gürcüstanın yeni qurulmuş hökumətində xarici işlər naziri təyin edilməsi münasibətilə həmkarını təbrik edib və ona bu şərəfli vəzifəsində uğurlar arzulayıb.

Tərəflər iki ölkə arasında dostluq və strateji tərəf-

daşlıq münasibətlərinin cari vəziyyətini və gələcəkdə bu əlaqələrin daha da inkişafı istiqamətində mövcud planlar və perspektivləri müzakirə ediblər. Ölkələrimiz arasında ali və yüksək səviyyədə mövcud siyasi dialoqun, baş tutan intensiv səfərlərin, siyasi məsləhətləşmələr mexanizminin strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin daha da gücləndirilməsinə töhfə verdiyi vurğulanıb.

Nazirlər həmçinin regional məsələləri və beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq istiqamətləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

№ 221 (6222) 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

ŞƏRQ

Günəş Şərqdən doğur!

www.sherg.az 3 dekabr 2024-cü il (çərşənbə axşamı)



8 mindən çox bələdiyyə üzvü seçiləcək

İndiyə qədər 9 nəfərin namizədliyi irəli sürülüb

Azərbaycanda bələdiyyə seçkiləri 118 seçki dairəsini əhatə edəcək.

Bunu Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) iclasında MSK sədri Məzahir Pənahov deyib. MSK sədri bildirib ki, 118 seçki dairəsi üzrə 685 bələdiyyəyə seçkilər keçiriləcək: "125 seçki dairəsindən 7-si tam məcburi köçkün seçicilərdən ibarətdir. Onlar bu gün proseslərdə iştirak etmir. Heç şübhəmiz yoxdur ki, növbəti bələdiyyə seçkilərində onlar da öz bölgələrində səs verəcəklər". Qeyd edək ki, Azərbaycanda 125 seçki dairəsi var. Gələn il yanvarın 29-da keçiriləcək bələdiyyə seçkilərində seçiləcək bələdiyyə üzvlərinin sayı açıqlanıb. Məzahir Pənahov məlumat verib ki, 685 bələdiyyə üzrə 8071 bələdiyyə üzvü seçiləcək.

MSK sədri Məzahir Pənahov bildirib ki, indiyə qədər 9 nəfər bələdiyyə üzvlüyünə namizədliyi irəli sürülüb. Onun sözlərinə görə, bələdiyyə seçkiləri ilə əlaqədar heç bir beynəlxalq müşahidəçi dəvət etməyəcəyik. MSK sədri əlavə edib ki, bələdiyyə seçkiləri daxili məsələdir: "Kim müraciət etsə, biz qəbul edəcəyik, amma müşahidəçi dəvət etməyəcəyik".

İsmayıl

Məlumat bazası yaradılıb

Qərbi azərbaycanlılara məxsus arxiv sənədləri toplanır



Milli Məclisdə "Qərbi Azərbaycana təhlükəsiz və ləyaqətli qayıdış" mövzusunda ictimai dinləmə keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən Qərbi Azərbaycan İcmasının sədri Əziz Ələkbərli deyib ki, 44 günlük Vətən

müharibəsi nəticəsində Ermənistanın işğalına son qoyulmaqla yanaşı, həm də vaxtilə Ermənistan ərazisindən deportasiya olunmuş soydaşlarımızın öz doğma yurdlarına qayıtmasına zəmin yarandı.

(səh.2)

Gürcüstan Avropaya yox, xaosa inteqrasiya olunur

Rəsmi Tbilisi müstəqil siyasət yürütmək hüququna malikdir



"ABŞ və Aİ təzyiqlərin əvəzinə konstruktiv dialoq və əməkdaşlıq yolunu seçsə, regionun sabitliyinə daha çox töhfə verə bilər"

Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidzenin "ölkənin Avropa Birliyinə üzvlük məsələsi 2028-ci ilədək gündəmdən çıxarıldı və 2030-cu ildə danışıqlar bərpa olunacaq" bəyanatından sonra qonşu ölkədə siyasi gərginlik artıb.

Əslində, parlament seçkilərindən əvvəl Gürcüstanda vəziyyətin gərginləşəcəyi proqnozlaşdırılırdı və belə də oldu.

Xüsusən də, Qərb tərəfindən maliyyələşən qeyri-hökumət təşkilatları, müxalif partiyalar bu gün açıq-aşkar ölkədə qarşılıqlı yaratmağa, ictimai-siyasi sabitliyi pozmağa cəhd göstərirlər. Bu fikir beynəlxalq ekspertlər tərəfindən də etiraf edilir ki, Gürcüstan müxalifəti seçkilərin nəticələrini tanımadığını bəyan etsə də, bunu əsaslandırma bilmir.

(səh.3)

Paşinyanın hiyləgər gedişləri

Silahlanmanı heç nə ilə pərdələmək mümkün deyil



Son günlər Hindistanın yenidən Ermənistana silah tedarük etməsi ciddi narahatlıq doğurur. Heç şübhəsiz, Ermənistanın Fransa, Hindistan, Yunanistan və digər ölkələr tərəfindən kütləvi silahlandırılması ciddi fəsadlar doğura bilər.

Bu ölkələr yaxşı bilirlər ki, Ermənistan 30 ilə yaxın Azərbaycan ərazilərini işğal altında saxlayıb, talan edib, soyqırım cinayətləri törədib, separatizm siyasəti yürüdü. İşğalçı kimi tanınmış Ermənistanın yenidən silahlandırılması birbaşa olaraq işğalçılığın dəstəklənməsidir.

(səh.4)



Dərslərin 1 saat gec başlaması əlavə problemlər yaradar

Onda 2-ci və 3-cü növbənin şagirdlərinin dərstdən çıxma vaxtı da qaranlığa düşəcək

"Dekabr ayıdır, tezdən saat 8-ə qalır, amma hələ də ala qaranlıqdır. Küçələrdə məktəbə tələsən uşaqlar görünür."

Hələ qışın sert aylarında - yanvarda, fevralda - bu saatlar tamamilə zülmet olur. Sürüşkən yollar, soyuq hava və qaranlıq küçələr məktəblilər üçün təhlükəsiz deyil. Bununla belə, bu uşaqlar dərse çatmaq üçün ən gec saat 7-də yuxudan oyanmağa məcburdurlar".

(səh.7)

Dəm qazı Bakıda can "alır"

Bəzi qaz sobaları, isitmə cihazları çox zaman standartlardan kənar olur

Dəm qazı can almaqdadır, yenə. Bunu insanların səhlənkarlığına aid edək, yoxsa təhlükəsizliyə cavabdeh qurumlara, doğrusu, situasiyalar müxtəlif olduğundan birmənalı cavab vermək mümkün deyil.

Faktlar dem qazından boğulmaların adətən hamam otaqlarında, "pyatiminutka" adlanan su qızdırıcıları və ya su qızdırıcıların hansısa digər növlərindən qaz sızması nəticəsində baş verdiyini deyir.

"WhatsApp" da yeni dələduzluq növü yayılır

Vətəndaşlar ikili təhlükəsizlik pəncərəsini aktiv etməlidir

"WhatsApp" da yeni dələduzluq növünün yayıldığına dair məlumatlar verilir. "Xəzər-Xəbər.az" in məlumatına görə, vətəndaşların "WhatsApp" hesabları oğurlanırsa, telefon kitabçalarında olan nömrələrə mesajlar göndərilir.

Son vaxtlar kiberdələduzlar artıq "WhatsApp" hesablarını rahatlıqla oğurlaya bilirlər.

(səh.5)

"Ermənistan hazırda "mədə narahatlığı" dönməni yaşayır"

Hasib Saygılı: "Müalicə təşəbbüsləri uğurlu olarsa, həm ermənilərin özü sağalır, həm də regionda sülh və sabitlik əldə olunur"

(səh.3)

Ermənilərin dilini öyrənmək vacibdir

Firudin Cəlilov: Azərbaycanda erməni ədəbiyyatını tədris edən fakültə, hətta universitet yaradılmalıdır

(səh.2)

Bakı öz təcrübəsini Qvineya-Bisau ilə bölüşməyə hazırdır

Prezident İlham Əliyev Qvineya-Bisau Respublikasının nümayəndə heyətini qəbul edib



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 2-də Qvineya-Bisau Respublikasının xarici işlər, beynəlxalq əməkdaşlıq və xaricdəki icmalar naziri Karlos Pinto Pereiranın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Nümayəndə heyətinə Qvineya-Bisauun Ətraf mühit naziri Viriato Kassama da daxildir.

APA xəbər verir ki, dövlət başçısı bu yaxınlarda Qvineya-Bisau Respublikasının Prezidenti Umaru Sisoku Embalo ilə görüşünü məmnunluqla xatırlayaraq əlaqələrimizin perspektivləri və əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından bu görüşün çox səmərəli olduğunu deyib və həmin görüşdən az müddət keçməsinə baxmayaraq Qvineya-Bisaudan

nazirlər səviyyəsində nümayəndə heyətinin ölkəmizə səfərini əlaqələrimizin yaxşı göstəricisi kimi dəyərləndirib. Prezident İlham Əliyev iqtisadiyyat, o cümlədən ticarət və investisiya sahələrində əməkdaşlığın qurulmasının siyasi əlaqələrin də möhkəmlənməsi işinə xidmət edəcəyinə ümidvar olduğunu deyib.

Xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildiren Karlos Pinto Pereira Qvineya-Bisau Prezidentinin Azərbaycanla ikitərəfli münasibətlərin möhkəmlənməsi istəyini ifadə edərək, rəhbəri olduğu nümayəndə heyətinin ölkəmizə bu məqsədlə gəldiyini vurğulayıb.

Söhbət zamanı təhsil sahəsində əməkdaşlığa toxunuldu, Azərbaycan tərəfindən ölkəmizin ali təhsil müəssisələrində Qvineya-Bisaudan olan tələ

bələrə xüsusilə mühəndislik, neft-mühəndisliyi və digər sahələrdə təhsil təqaüdlərinin ayrılması məsələsi qeyd edilib. Hələ sovetlər dövründə Qvineya-Bisaudan olan çoxlu sayda tələbənin müxtəlif sahələr üzrə Azərbaycanda təhsil aldıkları məmnunluqla xatırlanıb, hazırda həmin şəxslərin Qvineya-Bisau Hökumətində təmsil olunduqları bildirilib, həmçinin bugünkü nümayəndə heyətinin tərkibində olan nazirlərin və digər rəhbər şəxslərin də vaxtilə Azərbaycanda təhsil aldıkları vurğulanıb.

Görüşdə neft və mədəniyyət sahəsində əməkdaşlıq qeyd edilib, Azərbaycanın bu sahədə təcrübəsini bölüşməsi və geoloji kəşfiyyat işlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Ölkələrimiz arasında diplomatik məsləhətləşmələr mexanizminin inkişaf etdirilməsi, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığın və qarşılıqlı səfərlərin intensivləşdirilməsi məsələləri müzakirə olunub.

Azərbaycanın "ASAN xidmət" təcrübəsinin Qvineya-Bisau üçün maraqlı olduğu qeyd edilib. Dövlət başçısı vurğulayıb ki, Azərbaycanın dövlət orqanları və özəl qurumları tərəfindən vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin vahid makanda təmin edilməsi təcrübəsi olan "ASAN xidmət" BMT tərəfindən də yüksək qiymətləndirilib. Azərbaycan Prezident bildirdi ki, ölkəmiz bu sahədə öz təcrübəsini Qvineya-Bisau ilə bölüşməyə hazırdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidenti Əlahəzrət Şeyx Məhəmməd bin Zayed Al Nəhyana təbrik məktubu ünvanlayıb.



Prezident İlham Əliyev BƏƏ-nin dövlət başçısını təbrik edib

Azərbaycan-BƏƏ siyasi dialoqu əməkdaşlığı genişləndirmək üçün yaxşı zəmin yaradır

Mətnə deyilir:

"Əlahəzrət,

Ölkənizin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizi və Sizin simanızda bütün xalqınızı öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından səmimi-qəlbən təbrik etməkdən və ən xoş arzularımı çatdırmaqdan məmnunluq duyuram.

Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri Sizin rəhbərliyiniz altında böyük uğurlara imza ataraq dünyanın inkişaf etmiş və böyük nailiyyətlər qazanmış ölkələrindən birinə çevrilmişdir.

Qardaşlıq, qarşılıqlı hörmət, etimad və dəstək üzərində qurulmuş Azərbaycan-BƏƏ dövlətlərarası münasibətləri hazırda dinamik və hərtərəfli inkişaf etməkdədir. Fəal siyasi dialoqumuz bütün sahələrdə əməkdaşlığımızı daha da genişləndirmək üçün yaxşı zəmin yaradır. Cari il ərzində Sizin Azərbaycana həyata keçirdiyiniz iki səfər qardaşlıq münasibətlərimizin yüksək səviyyəsindən xəbər verir.

Son dövrdə ölkələrimiz arasında münasibətlər keyfiyyətcə yeni mərhələ

yə qədəm qoymuş, əməkdaşlığımızın inkişafında yeni istiqamətlər müəyyən edilmişdir. Enerji sektorunda, xüsusilə də yaşıl enerji sahəsində atdığımız önəmli addımlar məmnunluq doğurur. Bu xüsusda ölkənizin "Masdar" şirkətinin bərpaulunan enerji sahəsində Azərbaycanla əməkdaşlığını ayrıca vurğulamaq istərdim.

Eyni zamanda Azərbaycanın COP29 sədrliyi ilə BƏƏ-nin COP28 sədrliyi arasında təşəkkül tapmış uğurlu əməkdaşlıq münasibətlərini təqdir edir, ölkələrimizin bundan sonra da iqlim fəaliyyətinin irəli aparılması istiqamətində birgə çalışacağına inamımı ifadə edirəm.

Əminəm ki, Azərbaycan-BƏƏ dostluğunun və etibarlı tərəfdaşlığının möhkəmləndirilməsi, əməkdaşlığımızın həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli əsaslarında genişləndirilməsi yolunda birgə səylərimizi bundan sonra da uğurla davam etdirəcəyik.

Belə bir xoş gündə Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, ali dövlət fəaliyyətinizdə müvəffəqiyyətlər, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin qardaş xalqına daim əmin-amanlıq və rifah arzulayıram".

Qazaxıstan Prezidenti Qasım-Jomart Tokayevin Rusiya Prezidenti Vladimir Putinə yönəlməli dolayısı jesti sosial mediada geniş rezonans doğurub. Hadisə Rusiya prezidentinin Qazaxıstana səfəri zamanı baş verib.

Putin çıxışı zamanı Qazaxıstanın "demək olar ki, tamamilə rusdillilik" olduğunu iddia edib. Bu açıqlama Toka-



Tokayevin Putinə jesti geniş rezonans doğurub

İstisna deyil ki, bundan sonra Rusiyaya "Qazaxıstanın tamamilə rusdillilik" praktikası addımlarla hiss etdirəcəklər

yanı gözənilməz və qətiyyətli reaksiyası ilə yadda qalıb. Putinin Rusiya dilini vurğulamasına baxmayaraq, Tokayev öz çıxışını qazax dilində edib. Qazax liderinin bu jesti Rusiya tərəfdarları üçün xoşagəlməz sürpriz olub. Zalda oturan rus nümayəndələr dərhal qulaqcıqlarını axtararaq təcürmə vasitələrindən istifadə etməyə məcbur qalıblar. Bu, Tokayevin qazax dilinə üstünlük verərək ölkəsinin milli kimliyini qəti şəkildə vurğulaması kimi qəbul edilib. Tokayev bu jesti Rusiya-Qazaxıstan münasibətləri fonunda dərin bir siyasi mesaj kimi qiymətləndirir. Qazaxıstan liderinin doğma dilində danışıması, ölkənin milli kimliyini və suverenliyini vurğulamaqla yanaşı, Putinin "rus dili üstünlük təşkil edir" yanaşmasını dolayısı ilə tənqid kimi şərh olunub. Qazaxıstanda rus dilinin geniş istifadə olunmasına baxmayaraq, Tokayevin bu addımı ölkədə dövlət dilinin - qazax dilinin mövqeyini gücləndirmək cəhdləri ilə uyğunlaşır.

Analitiklərə görə, Tokayevin bu hərəkəti yalnız dil məsələsinə toxunmaqla məhdudlaşmır. Bu, Qazaxıstanın Rusiya qarşısında öz müstəqil mövqeyini qoruyub saxladığını və heç bir xarici təsirə boyun əyməyəcəyini nümayiş etdirir.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlı "Şərqlə" açıqlamasında xatırladı ki, Rusiya Prezidenti V.Putinin 2014-cü ildə "Qazaxıstan ərazisində heç

vaxt dövlət olmayıb, Nazarbayev bu ərazidə dövlət qurub" sözlərindən sonra qazaxlar "Rusiya prezidentinə tarixi kitab" adlı etiraz kampaniyasına başlamışdı. Ekspertin sözlərinə görə, buna paralel olaraq, dövlət sifarişli "Qazaxfilm" Qazaxıstan ərazisində mövcud olmuş tarixi dövrlərlə bağlı kifayət qədər ciddi filmlər çəkmişdi:

"Tomiris" filmi belə uğurlu layihələrdəndir. O cümlədən, "Qızıl orda" ilə Rusiyaya "sizin dövləti də biz yaratmışıq" mesajını vermişdilər. 2017-ci ildə N.Nazarbayev sarayında ilə latın əlifbasına keçid layihəsinə start verildi. Layihənin 2025-ci ildə başa çatması planlaşdırılır. Yeni Putinin sözlərinə görə, Rusiyalı belə demək mümkündürsə, peşman edildilər. Çünki Nazarbayev Rusiya ilə ne qədər müttəfiq olsa da, Lukaşenko deyildi və dövlət məsələsində prinsipial mövqə sərgiləyirdi. Tokayev də Putinin Qazaxıstanı "tamamilə rusdillilik" adlandırmasına dərhal verdiyi reaksiya ilə eyni prinsiplərə sadıq olduğunu göstərdi. İstisna deyil ki, bundan sonra Rusiyaya "Qazaxıstanın tamamilə rusdillilik" praktikası addımlarla hiss etdirəcəklər. Çünki Putin bu sözləri, əslində, 10 il öncəki iddiasını fərqli formada davam etdirmək və rəsmi Astananı hibrid müharibədə istifadə etdikləri "rusdillilik" taktikası ilə hədələməkdir".

İsmayıl Qocayev

Ermənilərin dilini öyrənmək vacibdir

Firudin Cəlilov: Azərbaycanda erməni ədəbiyyatını tədris edən fakültə, hətta universitet yaradılmalıdır



Azərbaycanda erməni dilini, ədəbiyyatını tədris edən fakültə, hətta universitet yaradılmalıdır.

"Report" xəbər verir ki, bunu sabiq təhsil naziri Firudin Cəlilov parlamentdə keçirilən "Qərbi Azərbaycan təhlükəsiz və ləyaqətli qayıdış" mövzusunda dinləmədə deyib.

O qeyd edib ki, Qərbi azərbaycanlıların problemlərini qaldırmaq üçün ermənilərin dilini öyrənmək vacibdir:

"Bizə ermənilərlə qarşı-qarşıya dura bilmək, müzakirə aparacaq kadrlar lazımdır, onları hazırlamalıyıq. Ermənilər Azərbaycan dilini bilirlər, öyrənirlər, tədqiq edirlər. Amma bizdə bu çatışmazlıq hələ də həllini tapmayıb".

Məlumat bazası yaradılıb

Qərbi azərbaycanlılara məxsus arxiv sənədləri toplanır



Milli Məclisdə "Qərbi Azərbaycan təhlükəsiz və ləyaqətli qayıdış" mövzusunda ictimai dinləmə keçirilib. Tədbirdə çıxış edən Qərbi Azərbaycan İcmasının sədri Əziz Ələkbərli deyib ki, 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində Ermənistan işğalına son qoyulmaqla yanaşı, həm də vaxtilə Ermənistan ərazisindən deportasiya olunmuş soydaşlarımızın öz doğma yurdlarına qayıtmasına zəmin yarandı.

Əziz Ələkbərli qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyev Qərbi Azərbaycan İcmasının binasını ziyarət edərkən bildirmişdi ki, soydaşlarımızın öz yurduvalarına qayıtması kortəbii şəkildə yox, planlaşdırılmış şəkildə həyata keçirilməlidir: "Qərbi Azərbaycan məsələsinin beynəlxalq aləmdə ciddi şəkildə qəbul olunmasında Prezident İlham Əliyevin mühüm rolu var. Bu müddətdə qardaş Türkiyə də daxil olmaqla, Qərbi Avropanın bir sıra dövlətlərində bu məsələ dəfələrlə qaldırılıb. Ölkəmizə qarşı qərəzli mövqedə olan dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar belə soydaşlarımızın Qərbi Azərbaycana qayıdışını onların müstəsna hüququ kimi qəbul etməkdədir. Bir müddət əvvəl Qambiyada 57 dövlətin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə həmin ölkələrin soydaşlarımızın Qərbi Azərbaycana qayıtmaq hüququ ilə bağlı qəbul etdiyi qətnamə də bu məsələyə beynəlxalq diqqətin cəlbə baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır".

Millət vəkili, Qərbi Azərbaycan İcmasının Aşağıqollar Şurasının sədri Əhliman Əmiraslanov bildirdi ki, icmanın tərkibində yaradılan şura ilk gündən aktiv şəkildə fəaliyyət göstərir:

"Türkiyədə Qərbi Azərbaycan əsilli insanların yaratdığı dərnəklər fəaliyyət göstərir. Bizim orada keçirdiyimiz tədbirlərdə həmin dərnəklərin təmsilçiləri də aktiv şəkildə iştirak edir. Bununla yanaşı, dekabrın 5-də Qərbi Azərbaycanla bağlı beynəlxalq konfrans keçiriləcək. Ümid edirik ki, bu tədbirlər sözügedən problemin daha geniş ictimaiyyətə çatdırılmasına töhfə verəcək".

Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli əmindir ki, bu kimi tədbirlər Qərbi Azərbaycan məsələsinin daim gündəmdə saxlanılmasına imkan verəcək.

Parlamentin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev xarici ölkələrdə Qərbi Azərbaycan məsələsi ilə bağlı kitabların çap olunmasını təklif edib. "Bundan sonra bizim əsas ideologiyamız Qərbi Azərbaycan və Qərbi Azərbaycana qayıdış olmalıdır".

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Fazil Mustafa hesab edir ki, Qərbi Azərbaycana qayıdış məsələsi tək-cə icmanın fəaliyyəti ilə məhdudlaşmamalıdır:

"Hər kəs bu məsələnin beynəlxalq müstəvidə gündəmdə saxlanılması üçün tədbirlər görməlidir. Hesab edirik ki, azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycana qayıtması məsələsi ermənilərin Qarabağa qayıtması ilə paralel şəkildə həyata keçirilməlidir".

Deputat Azay Quliyev həm xarici ölkələrin parlamentlərində Qərbi Azərbaycan məsələsinə dair xarici ölkələrin parlamentlərində qətnamənin qəbulu istiqamətində fəaliyyət göstər-

İsmayıl

"Gürcüstanda baş verənlər Cənubi Qafqazda gedən proseslərə ciddi təsir göstərir"

Ceyhun Məmmədov: "Bir dövlət heç vaxt başqa bir ölkənin daxili işlərinə qarışmamalıdır"



Gürcüstanda parlament seçkilərinin sonrasına siyasi proseslərin gedişi, xüsusilə Qərbdən idarə olunan müxalifətin əsaslı olaraq seçkilərinin nəticələrinin ləğv olunması yönündə fəaliyyəti göstərir ki, Qərb Cənubi Qafqaz ölkəsində "rəngli inqilab" ssenarisi planlaşdırıb.

Nəyin bahasına olursa-olsun, öz planlarını həyata keçirməyə çalışır. Təbii ki, inqilabın başlıca məqsədi mövcud hakimiyyəti devirmək və Gürcüstanda Qərbi meyilli, Qərbdən idarə olunan iqtidar komandası formalaşdırmaqdır. Beynəlxalq hüquq normalarına əsasən ölkələrin daxili işlərinə müdaxilələr yolverilməz olduğu halda Qərb beynəlxalq hüquq normaları və prinsiplərini kobud şəkildə pozmaqdadır. Hazırda regionda gərginliyin yaradılmasına yönələn addımlar da özündə mühüm məqamları və çağırışları ehtiva edir. Qərbin Gürcüstanda həyata keçirmək istədiyi ssenari 2004-cü ildə postsovet məkanında, o cümlədən Ukrayna və Gürcüstanda reallaşdırılmış "rəngli inqilab"ların, habelə 2014-cü ildə Ukraynada baş vermiş inqilabın yenidən özünəməxsus formada təkrarının təsdiqidir. Məsələ ondadır ki, Gürcüstan seçicilərinin böyük əksəriyyətinin "Gürcü Arzusu" Partiyasına səs verməsi Qərbin planlarını alt-üst etdi. Hakim partiyanın

seçkilərdə qalib gəlməsi xarici dairələrlə yanaşı, Gürcüstandakı daxili antimillətçi qüvvələri də məyus etdi. "Xarici agentlər haqqında" qanun layihəsinin parlamentdə müzakirəsindən sonra məğlubiyyətə uğrayacaqqlarını bilən xarici dairələr Tbilisinin küçələrində davamlı etiraz aksiyaları təşkil etməklə niyyətlərinə çatmağa çalışırlar.

Lakin səsvermə prosesində "Gürcü arzusu"nu dəstəkləməklə birlik nümayiş etdirən xalq istəyinə nail oldu. Qərbin məqsədi idarə etdiyi Ermənistan dan sonra Gürcüstanda da öz maraqlarına uyğun oyuncaq hökumət formalaşdırmaq, Cənubi Qafqazı Qərbi Rusiya qarşısında məkanına çevirmək idi. Amma bu çirkin plan baş tutmadı. Qərb ümumilikdə hibrid müharibələr vasitəsilə postsovet məkanında ayrı-ayrı ölkələrin müqəddəratı, milyonlarla insanın canı və qanı bahasına qaynar nöqtələr yaratmaq planını gerçəkləşdirməyə çalışır. Eyni ssenarinin qarşısını gətirən dövrə parlament seçkiləri keçiriləcək Serbiyada da təkrarlanması gözlənilir. Hazırda Qərbin nəzarətində olan siyasi partiyaların, medianın, QHT-lərin, diplomatların Gürcüstanda sabitliyi pozmaq xəttini tutduğu aydın görünür. Gürcü xalqı isə Qərbin və onun təəssübkeşlərinin əsl niyyətinin nədən ibarət olduğunu yaxşı anlayır və buna ciddi müqavimət göstərir. Region dövlətləri arasında yalnız Ermənistan xarici dəstəklərinin çaldığı hava ilə oynayıb və onların maraqlarının icraçısı olmaqdan geri çəkilmək istəmir. Bu gün də Qərbin dəstəyi ilə silahlanan Ermənistan özünün fəlakətli sonluğuna doğru irəliləməkdə davam edir. Qərbin

Gürcüstan ssenarisinin pozulması Ermənistan hakimiyyətinin ümidlərini sarsıtdı. Ermənilər Qərbin Ukrayna ilə bağlı planının da baş tutacağını düşünür, Ermənistan hakimiyyəti işlərinə bu istəyindən çıxış edərək qururdu. Ancaq son dövrlər Rusiya-Ukrayna cəbhəsində müşahidə olunan proseslər ermənilərin bu arzusunun da puça çıxdığını göstərir.

Millət vəkili Ceyhun Məmmədov "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Gürcüstanda baş verən proseslər, gərginlik Azərbaycan ictimaiyyəti tərəfindən də diqqətlə izlənilir. Deputatın sözlərinə görə, Gürcüstan bizim üçün önəmli dövlətlərdən biridir:

"Azərbaycanla Gürcüstan arasında strateji əlaqələr var. Ona görə də tez zamanda qonşu Gürcüstanda vəziyyətin sabitləşməsinə və stabilizəməsinə arzulayırıq. Eyni zamanda burada gördüyümüzə ondan ibarətdir ki, bu gün Gürcüstandakı proseslər bir sıra Qərb dairələri ciddi müdaxilə edirlər. Qərb dairələri bu yolla vəziyyətin daha da gərginləşməsinə çalışırlar. Azərbaycanın isə yanaşması ondan ibarətdir ki, bir dövlət heç vaxt başqa bir ölkənin daxili işlərinə qarışmamalıdır. Biz bunun tərəfdarı olmamışıq. Düşünürük ki, bəzi Qərb dairələrinin də bu formada Gürcüstanda gedən proseslərə müdaxiləsi qəbul edilməz və yolverilməzdir. Çünki belə müdaxilələr ölkə daxilində vəziyyətin daha da mürəkkəbləşməsinə, gərginləşməsinə və qarşıdurmanın gərginləşməsinə yol açır. Onu da qeyd edək ki, Gürcüstanda baş verənlər həm də bü-tövlükdə Cənubi Qafqazda gedən proseslərə ciddi təsir göstərir. O baxımdan çalışmalıyıq ki, proseslərin düzgün məcrada inkişafı, sabitliyin olması bizim üçün də önəmlidir. Hər halda inanırıq və ümid edirik ki, Gürcüstanda tez zamanda vəziyyət sabitləşəcək, ictimai-siyasi sabitlik təmin olunacaq, proseslər öz axarına düşəcək".

İsmayıl Qocayev

Gürcüstan Avropaya yox, xaosa inteqrasiya olunur

Rəsmi Tbilisi müstəqil siyasət yürütmək hüququna malikdir

Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidzenin "ölkənin Avropa Birliyinə üzvlük məsələsi 2028-ci ilədək gündəmdən çıxarıldı və 2030-cu ildə danışıqlar bərpə olunacaq" bəyanatından sonra qonşu ölkədə siyasi gərginlik artıb.

Əslində, parlament seçkilərindən əvvəl Gürcüstanda vəziyyətin gərginləşəcəyi proqnozlaşdırılırdı və belə də oldu.

Xüsusən də, Qərb tərəfindən maliyyələşən qeyri-hökumət təşkilatları, müxalif partiyalar bu gün açıq-aşkar ölkədə qarşıdurma yaratmağa, ictimai-siyasi sabitliyi pozmağa cəhd göstərirlər. Bu fikir beynəlxalq ekspertlər tərəfindən də etiraf edilir ki, Gürcüstan müxalifəti seçkilərinin nəticələrini tanımadığını bəyan etsə də, bunu əsaslandırma bilmir. Seçkilərin nəticələri bir daha aydın şəkildə göstərdi ki, Qərb region dövlətlərinin daxili işlərinə müdaxilə etməyə çalışsa da, bunun mümkünsüzlüyünün şahidinə çevrildi. Siyasətində müstəqil olan dövlətlər daim milli maraqlarını, xalqın iradəsini öndə saxlayır. Azərbaycan və Gürcüstan müstəqil siyasətləri ilə bölgədə vəziyyətin gərginləşdirilməsinə yönələn addımların qarşısını hər zaman qətiyyətlə alır və şübhəsiz, bundan sonra da belə olacaqdır.

Qarşıdan gələn prezident seçkiləri ilə əlaqədar qərbyönümlü qüvvələrin ölkədə tənqiblərə cəhd göstərəcəkləri istisna olunmur. Qərbin Gürcüstan hökumətinə göstərdiyi ciddi təzyiqlər, şübhəsiz ki, regionda sabitliyin pozulmasına xidmət edir. Bunlar son nəticədə təkə Gürcüstanda deyil, bütün Cənubi Qafqazda sabitliyin pozulması ilə nəticələne bilər.

Siyasi ekspertlər isə hesab edir ki, qonşu ölkədə etirazların dalğası böyünür, iqtidar dəyişikliyi ehtimalı real görünür. Bunu da həm etiraz aksiyasındakı menzərə, həm də siyasi müstəvidəki vəziyyətlə əsaslandırılır.

Həm də ki, indi Tbilisidə təkə gürcü xalqının seçimi yox, həm də Avropa İttifaqının regiondakı mövcudluğu, ümumilikdə geosiyasi müstəvidə "güc mərkəzi" olmaq perspektivi də həll edilir. Bu baxımdan, Avropa Tbilisidə hakimiyyət



"ABŞ və Aİ təzyiqlərinin əvəzinə konstruktiv dialoq və əməkdaşlıq yolunu seçsə, regionun sabitliyinə daha çox töhfə verə bilər"

çevrilişi üçün bütün resurslarını işə salacaq.

Siyasi şərhçi Aqil Məmmədov isə "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Gürcüstanda aksiya iştirakçılarının ölkənin əsas dəniz ticarət limanı olan Potiyə gedən yolu bağlaması regionda mühüm geosiyasi və iqtisadi nəticələr doğura bilər. Onun sözlərinə görə, bu vəziyyət xüsusilə Çin-Avropa ticarət yollarının tənzimlənməsi baxımından diqqət çəkir:

"Çin-Avropa ticarəti üçün Orta Dəhliz mühüm alternativ kimi çıxış edir. Bu dəhliz Qazaxıstan, Xəzər dənizi, Azərbaycan və Gürcüstan üzərindən keçərək Avropaya uzanır. 2022-ci ildə Orta Dəhliz vasitəsilə 3,9 milyon ton yük daşınıb və bu rəqəm illik 20 faizdən çox artımla yüksəlib. Bu statistik göstəricilər dəhlizin regional və global iqtisadiyyatda nə qədər strateji əhəmiyyətə malik olduğunu sübut edir. Potiyə limanının bloklanması isə bu ticarət marşrutunda gecikmələr və əlavə logistika xərcləri yaradacaqdır.

ABŞ-nin Çin ilə iqtisadi və geosiyasi rəqabəti fonunda, bu cür ticarət yollarının ləngiməsi Vaşinqtonun maraqlarına uyğundur. Çin Bir Kəmə-Bir Yol təşəbbüsü ilə öz təsir dairəsini genişləndirməyə çalışarkən, ABŞ bu cür layihələrin qarşısını almaq və Avropa ilə Asiya arasında olan ticarət axınlarına təsir etməyə çalışır. Gürcüstandakı hadisələr yerli səviyyədə etiraz aksiyası kimi görünəndə, onların geosiyasi və iqtisadi baxımdan daha geniş təsirləri olacaqdır. Gürcüstanın öz ma-

raqlarını qoruyaraq balanslı siyasət yürütməsi vacibdir. Orta Dəhlizdə uzunmüddətli ləngimələr həm regional sabitliyə, həm də global ticarət əlaqələrinə ciddi zərbə vura bilər".

A.Məmmədov həmçinin qeyd edib ki, ABŞ və Avropa İttifaqının Gürcüstanla strateji əlaqələri nəzərdə tutan müqavilələri dayandırması da rəsmi Tbilisiyə qarşı siyasi təzyiqdır: "Son günlər Tbilisidə baş verənlərlə, 2014-cü il Ukrayna Maydan hərəkatı arasında oxşarlıqlar mövcuddur. O dövrdə Qərbin siyasi müdaxilələri Ukraynanı uzunmüddətli qeyri-sabitliyə sürüklədi. 2014-cü ildə Ukraynada hökumətin devrilməsi, daxili qarışıqlıq və ərazi itkiləri ilə nəticələndi. Krım itirildi, Luqansk və Donetskə separatizm baş qaldırdı. Statistika görə, Maydan hadisələrindən sonra Ukraynanın iqtisadiyyatı 2014-2015-ci illərdə 16,5 faiz azaldı və inflyasiya 43 faiz həddinə çatdı. 2014-2015-ci illərdə qırvanın dəyəri ABŞ dollarına nisbətə təxminən 70 faiz ucuzlaşdı.

2014-cü ildə Maydan hərəkatı ilə qızışan Rusiya-Ukrayna münasibətləri 2021-ci ildə açıq müstəviyə keçdi və hazırda bu əlavə hər keçən gün daha çox fəlakətə səbəb olur.

Gürcüstanda oxşar bir vəziyyətin yaranması həm ölkənin, həm də regionun sabitliyini təhlükəyə ata bilər. Avrointeqrasiya Ukrayna və Gürcüstan təmsilində xaosa inteqrasiya deməkdir. Bir daha qeyd edim ki, Gürcüstanda qeyri-sabitlik regionun ümumi iqtisadiyyatına da mənfi təsir göstərir. Bu böhranın uzanması Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrində iqtisadi geriləməyə səbəb ola bilər. Bu, əsasən təchizat zəncirinin qırılması və yaxud marşrutda keçirilən müddətin uzanması və sərhəd keçid məntəqələrinin bağlanması fonunda baş verə bilər. Sözsüz ki, Gürcüstan hökuməti ölkənin sabitliyi və milli maraqları üçün müstəqil siyasət yürütmək hüququna malikdir. ABŞ və Aİ isə bu cür təzyiqlərin əvəzinə konstruktiv dialoq və əməkdaşlıq yolunu seçsə, Gürcüstanın inkişafına və regionun sabitliyinə daha çox töhfə verə bilər".

Şeymə Bayramova

Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan Helsinkidə finlandiyalı həmkarı Eina Valttonenlə görüşüb. Tərəflər regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Mirzoyan Cənubi Qafqazda davamlı sabitliyin təmin edilməsi kontekstində Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin bağlanmasının vacibliyini vurğulayıb, həmçinin regional kommunikasiyaların açılması ilə bağlı Ermənistanın baxışını təqdim edib. Ötən gün



"Ermənistan hazırda "mədə narahatlığı" dönməni yaşayır"

Hasib Saygılı: "Müalicə təşəbbüsləri uğurlu olarsa, həm ermənilərin özü sağalar, həm də regionda sülh və sabitlik əldə olunar"

Türkiyə milli müdafiə naziri Yaşar Gülər də Azərbaycan və Ermənistan arasındakı danışıqlardan söz açıb. Gülər göstərilən sözləri və son vaxtlar əldə edilən irəliləyişi məmnuniyyətlə qarşılayıb. Bölgədə terrorla mübarizə, bu istiqamətdə həyata keçirilən işlər və əldə edilən nailiyyətlər barədə danışan nazir Azərbaycan-Ermənistan nizamlanması məsələsinə də toxunub: "Bir daha vurğulamaq istəyirəm ki, Qafqazda sabitlik Azərbaycan və Ermənistan arasında imzalanacaq hər tərəfli sülh sazişi vasitəsilə əldə olunacaq. Bu istiqamətdə iki ölkənin göstərdiyi səyləri və son vaxtlar əldə etdikləri irəliləyişləri məmnuniyyətlə qarşılayırıq. Bundan sonra da "Bir millət, iki dövlət" anlayışı ilə daim can Azərbaycanın yanında olacağıq". Xatırladaq ki, Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan ilin sonuna qədər sülh müqaviləsinin imzalanması üçün hər şeyə hazır olduğunu deyib. Problem isə ondadır ki, Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycan və Türkiyəyə ərazi iddialarını ehtiva edən bənd hələ aradan qaldırılmayıb. Bu məqam sülh sazişinin imzalanmasını mümkün edib.

Fatih Sultan Mehmet Universitetinin professoru, tarixçi-alim Hasib Saygılı "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında qalıcı və yekun sülh sazişinin əldə olunmasının önündəki əsas əngəl Fransa kimi regiondan kənar güclərin İrəvana dəstək görülməsi və Azərbaycanın müdaxilə edərək itkilərini kompensasiya etmək niyyətindədir:

"Öfslər olsun ki, Ermənistan

İsmayıl Qocayev

Əvvəlcə Məclis erkən seçki qərarı verməlidir

Bu halda Ərdoğan yenidən prezidentliyə namizəd ola bilər

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan parlamentin 2027-ci ilin ikinci yarısında növbədənərkən seçkilərin keçirilməsinə qərar verəcəyi təqdirdə üçüncü dəfə dövlət başçısı postuna namizəd ola bilər. Bu fikirləri Türkiyə liderinin baş müşaviri Mehmet Uçum deyib.

Uçum qeyd edib ki, konstitusiyaya görə, parlament hazırkı prezidentin ikinci müddətində növbədənərkən seçkilər keçirmək barədə qərar qəbul edərsə, o zaman konstitusiyanın 116/3-cü maddəsinə uyğun olaraq prezident yenidən namizəd ola bilər. Ərdoğanın ikinci prezidentlik müddəti 2028-ci ildə başa çatır və konstitusiyaya görə, o, iki dəfə ardıcıl sözügedən posta seçildiyi üçün üçüncü dəfə namizəd ola bilməz.

Türk siyasətçi və yazar Aydın Sezer "Şərq"ə vurğulayıb ki, Mehmet Uçum prezident tribunasında önəmli vəzifədədir:

"Eyni zamanda Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanla çox yaxın əlaqələri mövcuddur. Mehmet Uçum hüquqşünasdır, lakin konstitusiyaya hüquqşünası deyil. O, keçmiş Türkiyə Kommunist Partiyasının üzvüdür. Yəni sol tərəfi olan bir şəxsdir. İndi isə Mehmet Uçum Türkiyənin daxili və xarici problemlərinin davam etdiyi bir vaxtda Rəcəb Tayyib Ərdoğanın

hökumətinin fərqli məqsədlərə xidmət edən Qərbin aldadıcı ritorikasını əsl dəstək kimi görməsi sülh sazişinin imzalanmasını yubadır. Ancaq aprel ayında Ermənistan-ABŞ və Avropa Birliyi üçlü görüşündən istədiyi nəticəni ala bilməyən Paşinyan mümkün çərçivədə daha real addımlara meyil etməkdədir. Birmənalı olaraq qeyd edilməlidir ki, kənar güclərin öz maraqlarına xidmət edən müdaxilələri olmasa, Azərbaycan-Ermənistan arasında sülhün əldə edilməsi mümkün hala gələcək. Millətlər arasında əbədi sülh olmadıqı kimi əbədi düşmənçilik də ola bilməz. Ölkələr öz güclərini real qiymətləndirməli və bilməlidirlər ki, imkansız xəyallar ancaq fəlakət gətirir. Sovet rejiminin süqutundan sonra bölgədə baş verənlər göstərdi ki, etnik təmizləmə və işğalçı siyasəti Ermənistanla fəlakət və iztirabdan başqa heç nə gətirməyib".

H.Saygılı vurğulayıb ki, insanın həzm edə biləcəyindən daha çox qida qəbul etməsi mədə narahatlığına səbəb olduğu kimi, eyni şey ayağı yera dəyməyən "milli siyasətlər" üçün də keçərlidir:

"Hazırda Ermənistan da "mədə narahatlığı" dönməni yaşamaqdadır. Müalicə təşəbbüsləri uğurlu olarsa, həm ermənilərin özü, həm də regionda sülh və sabitliyin əldə olunmasında ciddi töhfə olar. Əgər ermənilər axının tərsinə getməzsə, münaqişə və düşmənçilikdən qalıcı sülhə keçid etmək mümkün ola bilər. O cümlədən hesab edirəm ki, Türkiyə ilə Ermənistan arasındakı münasibətlər də qisməddəli siyasi hesablamalardan kənar çıxmalıdır. Belə bir siyasət Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinə, regionun sülh və sabitliyinə də faydalı olacaqdır".

İsmayıl Qocayev



Şahana Ziyad

Baydenin oğlunu həbsdən qurtarması siyasi karikaturadır

Bu təkə Amerika Birləşmiş Ştatları üçün yox, dünya üçün təhlükə deməkdir

ABŞ Prezidenti Cozef Bayden silah alışı məsələsində təqsirli bilinən və dekabrda həbsi nəzərdə tutulan oğlu Hanter Baydeni əfv edib. Keçən ay Ağ Evin prezidentin oğlunu əfv etmək niyyətinin olmadığına dair verdiyi açıqlamaya baxmayaraq, onun əfv edilməsinə dair bəyanat yayılıb.

Bayden özü də prezidentliyin ona bəxş etdiyi ali səlahiyyətlərdən ailə üzvlərinin mənafeini naminə istifadə etməyəcəyinə söz vermişdi. Lakin sözündə durmayıb və oğlu Hanter barəsində əfv fərmanı imzalayıb. Bildirib ki, oğluna qarşı təqib siyasi motivli olub və ədalət öz yerini tapmayıb. Baydenin sözündə durmaması tənqid edilib. Prezidentin bu addımı Donald Trampın hakimiyyətə gəlişi ərəfəsində atması da müzakirələrə yol açıb.

Tramp bunu sui-istifadə və hüququn aliliyinin pozulması kimi səciyyələndirib. Dünyaya məşhur iş adamı İlon Mask da ABŞ Prezidenti Co Baydenin oğlunu əfv etmə qərarını tənqid edib. O, bu addımı ölkənin bütövlüyünü şübhə altına almaq kimi qiymətləndirib: "Sərxoşluq və narkotik problemləri mənim üçün önəmli deyil, amma ABŞ-nin bütövlüyünü sual altına qoymaq normal deyil". Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova da bildirib ki, Baydenin oğlu Hanteri iki məhkəmə prosesi üzrə əfv etməsi demokratiyanın



karikaturasıdır: "Bu, demokratiya haqqında cizgi filmidir". Görünür, bu, amerikasayağı demokratiyadır. Digər ölkələrə qanunun aliliyindən dərns keçməyə çalışan Bayden Administrasiyası ən ali səviyyədə belə qanunsuzluqlar törədir. Qeyd edək ki, Hanter Bayden 2018-ci ildə narkotik maddənin təsiri altında odlu silah alması ilə bağlı üç ağır maddə üzrə təqsirli bilinib. O, həmçinin vergidən yayınma ilə bağlı irəli sürülmüş 9 ittiham üzrə məhkəmədə təqsirli olduğunu etiraf edib. Prezidentin oğlunu vergi ittihamı üzrə maksimum 17 il həbs cəzası və 1,35 milyon dollara qədər cərimə, silah almasına görə 25 ilə kimi azadlıqdan məhrum etmə gözləyirdi. Silah alışı ittihamı üzrə onun həbsi dekabrın 13-nə, vergi məsələsi ilə bağlı dekabrın 16-nə nəzərdə tutulmuşdu.

"Alyans" Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri

Abutalıb Səmədov "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Prezident C.Bayden oğluna qarşı aparılan cinayət işlərinə müdaxilə etməyəcəyini dəfələrlə bəyan etmişdi. Siyasi şərhçinin sözlərinə görə, təkə Bayden yox, komanda üzvləri də söyləmişdilər ki, dövlət başçısı ailə məsələlərinə görə məhkəmənin işinə müdaxilə etməyəcək.

"Ancaq Bayden hakimiyyət müddətinin bitməsinə iki ay qalmış belə bir qərar verdi və oğlunu törətdiyi cinayətlərə görə əfv etdiyini bildirdi. Söhbət Baydenin oğlunun silah istifadəsinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsindən və 1 milyon 400 min dollardan artıq vergini gizlətməsindən gedir. Bayden iddia edir ki, əslində, bu məsələ oğluna qarşı deyil, onun özünə qarşı uydurulmuş bir məsələdir. Onun siyasi rəqibləri bunu uydurublar. Yeni Baydenin oğlu öz əməllərinə görə yox, atasının siyasi fəaliyyətinə görə təqib olu-

nur. Elə bunu əsas gətirərək oğlunu əfv etdiyini bildirdi. Əslində, Baydenin bəyanatları və atdığı addım onun Amerika məhkəməsinə inanmadığının göstəricisidir. Baydenin yerində başqası olsaydı, məhkəməyə inandığını dönə-dönə bəyan edərdi və vəkillər komandasının yardımı ilə oğlunu cinayət məsuliyyətindən azad edərdi, onun suçsuz olduğunu bütün Amerika ictimaiyyətinə sübut edərdi. Ancaq Bayden bu yolu tutmadı".

Siyasi şərhçi vurğulayıb ki, görünür, Bayden məhkəmənin ədalətli qərar verəcəyinə inanmır. Yaxud öz oğlunun günahkar olduğunu bilir və onu məsuliyyətdən azad etməyə çalışır:

"Bunu da öz siyasi vəzifəsindən sui-istifadə etməklə reallaşdırır. Çox təəssüf ki, bu, Amerika cəmiyyətinin dəhşətli reallığıdır. Əgər ölkənin prezidenti məhkəmənin ədalətli qərar verəcəyinə inanmırsa, oğlunun siyasi motivlərlə təqib olduğunu iddia edirsə, bu, Amerika məhkəmə sisteminin hansı səviyyədə olduğunu göstərir. Yox, əgər prezident oğlunun günahkar olduğunu bilir və onu məsuliyyətdən qaçırırsa, bu da tamamilə başqa problemdir. Amerika Birləşmiş Ştatları kimi nəhəng bir dövlətə belə məna-viyyətə malik insanlar da rəhbərlik edə bilərlər. Bu da təkə Amerika Birləşmiş Ştatları üçün yox, dünya üçün təhlükə deməkdir".

Siyasi şərhçi Aydın Quliyev "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Bayden oğlunu əfv etməklə özünü daha da qara günlərə atdı:

"Bayden administrasiyası qanunun aliliyindən, insan haqlarından, demokratiya və hakimiyyət bölgüsünün vacibliyindən danışıb, bu adla başqa ölkələrin daxili işlərinə təzyiq göstərir, baş əyməyənləri isə sanksiyalarla hədələyib sıxır. İndi də hakimiyyətdən gethəgətdə bütün bu dəyərləri bir kenara qoyaraq cinayət ittihamı altındakı oğlunu əfv edir. Halbuki Hanteri ittiham olunduğu 2 cinayət faktına görə - vergidən yayınma və dövlət orqanlarını yalanla aldatma - üst-üstə 40 il həbs cəzası gözləyirdi.

İndi Bayden administrasiyası eyni ittihamlar altında olan digər Amerika vətəndaşlarına da belə "humanistik" edəcəkmə? Etməyəcəksə, demokratiya və qanunçuluğun ikili standartla tətbiqinə, sadə dildə desək, bu "üzgörlənliyə" nə izah verəcək?

Bu hələ Bayden hökumətinin hakimiyyətin son aylarında göz görə-görə yol verdiyi kobud pozuntu və xalqın iradəsinə hörmətsizlikdir. Ötən 5 illik hakimiyyət dövrü araşdırılsa, nələr üzə çıx(may)acaq?! Donald Trampın keçmiş fəaliyyətlərini araşdırmadan zövq alırdı. Az qalmışdı kişi "dama basdırırsın".

A.Quliyevin sözlərinə görə, Tramp Baydenin oğlunun təkə bu faktını araşdırmaqla kifayətlənməyəcək. Onun Ukraynada biznes qurmaq xatirinə Poroşenko hökumətinə necə təzyiqlər etdiyini də araşdırmaq fursətini əldən verməyəcək. Görünür, Baydenin qara günləri başlayır....

İsmayıl Şəymən



Cəbrayıl köç...

Daha 34 ailəyə mənzillərin açarları təqdim edilib

Dekabrın 2-də Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundan yola salınan növbəti köç karvanı Cəbrayıl şəhərinə çatıb.

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsindən verilən xəbərə görə, bu mərhələdə şəhərə köçürülən 129 nəfərdən ibarət 34 ailəyə mənzillərin açarları təqdim edilib.

Mərasimdə Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin rəsmiləri iştirak ediblər. Cəbrayıl daimi yaşayış üçün köçürülən ailələrə yeni tikilmiş binalarda mənzillər verilib.

Qeyd edək ki, hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə, ora köçürülən keçmiş məcburi köçkünlərlə yanaşı, bu bölgədə aparılan layihələrin icrasında çalışan, həmçinin ayrı-ayrı dövlət qurumlarının yerli bölmələrində xidməti vəzifələrini yerinə yetirən, yenicdən fəaliyyətə başlamış səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, turizm, sənaye, energetika müəssisələrində işləyən, ümumilikdə, 30 minə yaxın insan yaşayır.

Paşinyanın hiyləgər gedişləri

Silahlanmanı heç nə ilə pərdələmək mümkün deyil



Fransa, Hindistan, Yunanistan və digər ölkələrin Ermənistanı silahlandırması İrəvanın saxta "sülhpərvər"liyini ifşa edir

Son günlər Hindistanın yenidən Ermənistanla silah tədarük etməsi ciddi narahatlıq doğurur. Heç şübhəsiz, Ermənistanın Fransa, Hindistan, Yunanistan və digər ölkələr tərəfindən kütləvi silahlandırılması ciddi fəsadlar doğura bilər.

Bu ölkələr yaxşı bilirlər ki, Ermənistan 30 ilə yaxın Azərbaycan ərazilərini işğalda saxlayıb, talan edib, soyqırımı cinayətləri törədib, separatizm siyasəti yürüdü. İşğalçı kimi tanınmış Ermənistanın yenidən silahlandırılması birbaşa olaraq işğalçılığın dəstəklənməsidir. Bu addım Cənubi Qafqazda sülhə və təhlükəsizliyə ciddi zərbədir. Görünür, Ermənistan özü də kütləvi silahlanmaya can atmaq üçün yeni müharibə ocağı yaratmağa çalışır. Həmçinin İrəvan bununla Azərbaycanla sülh müqaviləsi imzalamaqda maraqlı olmadığını sübut edir. Halbuki, Azərbaycan müharibə istəmir, dayanıqlı və ədalətli sülh müqaviləsi imzalamaq üçün bütün resursları işə salıb. Belə olduğu halda Ermənistanın aşırı silahlanması, hərbi xərcləri durmadan artırması sülh istəyindən yox, pis niyyətlərdən xəbər verir. Əfsuslar ki, Paşinyan hakimiyyəti qərəzli Qərb və Avropa dairələrinin, Azərbaycana düşmənçilik siyasəti yürüdən ölkələrin diktesi ilə hərəkət etməkdə-

dir.

Siyasi şərhçi Əlisahib Hüseynov "Şərq"ə deyib ki, Fransa və Hindistanın ardınca Yunanistanın da Ermənistanı silahlandırması "sülh" deməqogiyası ilə gözəndirən pərdə asan rəsmi İrəvanın revanşizmə istiqamət götürməsindən, növbəti müharibəyə hazırlanmasından xəbər verir. Ekspertin sözlərinə görə, Fransa özünün təsir gücünə malik olduğu ölkələri, o cümlədən Hindistan və Yunanistanı Ermənistanla sıx hərbi-tekniki əməkdaşlığa təhrik edir:

"Yunanistanla Ermənistan arasında hərbi sahədə əməkdaşlığa dair anlaşmanın mövcud olması və bu iki ölkənin birgə hərbi təlimlər keçməsi indi heç kim üçün sirr deyil. Sözgedən razılaşmaya uyğun olaraq Yunanistan hazırda keçmiş sovet və müasir Rusiya silahlarını Ermənistanla satır. Rəsmi Afananın Ermənistanla S300 raket komplekslərini verməsi də məhz iki ölkə arasında məlum sövdələşmənin nəticəsidir. İş o yere çatıb ki, artıq Fransa, Yunanistan və digər ölkələr Ermənistanı silahlandırmaqları hətta gizlətməyə də belə cəhd göstərmirlər. Təsədüfi deyil ki, Yunanistanın müdafiə naziri Nikos Dendias bu ilin mart ayında İrəvan səfəri zamanı bildirmişdi ki, onun ölkəsi

hazırda Fransa, Hindistan və Ermənistanla birlikdə "üçtərəfli və dördtərəfli" müdafiə əməkdaşlığını formalaşdırmaqla məşğuldur. Bu prosesdə əsas moderator rolunu da məhz Fransa öz üzərinə götürüb. Ermənistanla verilməkdə olan silahlar da sözügedən "üçtərəfli və dördtərəfli" cinayətkar qruplaşmanın yaratdığı sxem üzrə realizə olunur, İrəvana çatdırılır".

Ə.Hüseynov vurğulayıb ki, Yunanistanın Ermənistanla silah satması xristian həmrəyliyinə təzahürdür:

"Türkiyəyə qarşı ənənəvi düşmən mövqeyindən çıxış edən Yunanistan Ermənistanı da Azərbaycana qarşı silahlandırmaqla anti-türk cəbhəsinin formalaşdırılmasında yaxından iştirak edir. Beləliklə, Fransanın diktesi ilə hərəkət edən qüvvələr Ermənistanı Türk dünyasına qarşı "dəyənək" kimi istifadə etməyə çalışırlar. Bu cür təhlükəli planlar regionda yeni hərbi eskalasiya üçün zəmin yaradır. Baş verənlər Ermənistanın havadarlarının Cənubi Qafqazda açıq-aşkar qarşudürmanı körüklədiklərini göstərir. Onların qızıqdırıcı, təhrikçi addımları Ermənistanı sülhdən yayındırır. Ermənistanın sürətlə silahlandırılması fonunda bu ölkənin Baş naziri Nikol Paşinyanın bu ilin sonuna qədər Azərbaycanla sülh sazişini imzalamaq üçün əlinədən gələni edəcəyini bəyan etməsi isə ən yaxşı halda istehza doğurur. Çünki bir ölkənin eyni vaxtda həm silahlanması, həm də sülh ritorikasından gen-böl istifadə etməsi heç cürə bir araya sığmır. Heç şübhəsiz ki, bu da Ermənistan rəhbərinin növbəti hiyləgər gedişlərindən biridir. Əslində, Paşinyan sülh ritorikasından ölkəsinin silahlanmasını pərdələmək üçün istifadə edir. Lakin silahlanmanı heç nə ilə pərdələmək mümkün deyil. Fransa, Hindistan, Yunanistan və digər ölkələrin Ermənistanı silahlandırması İrəvanın saxta "sülhpərvər"liyini ifşa edir".

İsmayıl

"Türkiyə ilə Azərbaycan arasında "Bir millət, iki dövlət" anlayışı ilə ifadə olunan bağ son dərəcə güclüdür. Təbii ki, bu birliliyin çox qədim kökləri var. Eyni soyun övladları olan bu iki xalqın tarixi bağlarla yanaşı, güclü mədəni və etnik birliliyi də var".

Bu fikirləri "Şərq"ə açıqlamasında Qazi Universitetinin müəllimi Fahri Temizyürek bildirib.

O söyləyib ki, son zamanlar xüsusi- lə hərbi sahədə əməkdaşlıq çox güclü həmrəyliyin məhsuludur: "Türkiyə qar-



Azərbaycan və Türkiyənin qardaşlıq bağları çox güclüdür

Fahri Temizyürek: "Bir millət, iki dövlət" anlayışı millətimizin təhlükəsizliyini və rifahını daha da yüksəldəcək"

daş Azərbaycanın işğal altında olan torpaqlarının azadlığının bərpası istiqamətində ciddi dəstək verib. Türkiyə ilə Azərbaycan arasında mütəmadi olaraq birgə hərbi təlimlər keçirilir və Türkiyənin Azərbaycan ordusunun yenilənməsi üçün verdiyi təlim və texniki dəstək qardaşlıq bağlarını daha da gücləndirir. Qarabağ zəfərindən sonra Türkiyə ilə Azərbaycan arasında Zəngəzur dəhlizinin açılması istiqamətində addımlar türk dünyasının gələcəyi üçün son dərəcə əhəmiyyətlidir. Bu dəhliz Türkiyə ilə Türkünstan arasında birbaşa quru əlaqəni təmin edəcəyi üçün strateji əhəmiyyətə malikdir. 2021-ci ildə imzalanan Şuşa Bəyannaməsi ilə iki ölkə arasında əlaqələr strateji qardaşlıq müstəvisindən kənara çıxıb, müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəlib. Təbii ki, bu əlaqələr təkə hərbi sahədə deyil, iqtisadi sahədə də özünü göstərir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan Neft Boru Kəməri və TANAP (Trans Anadolu Təbii Qaz Boru Kəməri) kimi nəhəng layihələr qardaşlığın iqtisadi sahədə də özünü göstərməsinə şərait yaradıb. Bu gün Türkiyə Azərbaycanın ən böyük ticarət tərəfdaşlarından biridir. Hətta daim artan ticarət həcmi son illərdə ciddi sürət qazanıb".

Fahri Temizyürek vurğulayıb ki, iki ölkə arasında bir çox sahələrdə olduğu kimi, təhsil və mədəniyyət sahələrində də mühüm irəliləyişlər, birgə fəaliyyətlər göz qabağındadır:

"Tələbə mübadiləsi proqramları və birgə mədəni layihələr əlifba birliyimizi və qardaşlıq bağlarımızı daha da gücləndirir, gələcək birgə fəaliyyətlərə zəmin hazırlayır. Bölgədə sülh və əmin-amanlığın bərqərar olmasında uğurlu nü-

mune olan Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı əlaqələr regional sabitlik və əməkdaşlıqda mütləq nəzərə alınmalıdır. Yaxın gələcəkdə bu əməkdaşlıq ümumi məqsədlər çərçivəsində enerji, infrastruktur, kənd təsərrüfatı və texnologiya kimi sahələrdə genişləndirilməli və davam etdirilməlidir. Digər tərəfdən, gömrük rüsumlarının azaldılması, kommertiya qanunvericiliyinin asanlaşdırılması, TANAP kimi layihələrin genişləndirilməsi və bərpə olunan enerji mərkəzlərinin inkişafı da ticarət həcmi sürətlə artıracaq. Ticarətin inkişafında nəqliyyat çox vacibdir. Tezliklə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolundan səmərəli istifadə artırılmalı və daha çox tələbən təhsil alması təmin edilməli, tərəfdaş universitetlərin yaradılması üçün təlim proqramları hazırlanmalıdır. Məsələn, birgə texnoparklar yaradılmalı, rəqəmsallaşma sahəsində bilik və təcrübələr paylaşılmalıdır. Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində bütün fəaliyyətlər konkret layihələrlə dəstəklənməlidir. Hər iki ölkənin turizm baxımından son dərəcə zəngin inventarı var. Birgə turizm paketləri, turistik yerləri özündə birləşdirən birgə turlar yaratmaqla turizmi daha da stimullaşdırmaq olar. Eyni zamanda qarşılıqlı uçuşlar artırılmalıdır. Yuxarıda qısaca ifadə etməyə çalışdığımız bu cür əməkdaşlıqlar, araşdırmalar və sərmayələr Türkiyə və Azərbaycan haqqında "bir millət, iki dövlət" anlayışını daha da gücləndirəcək, xalqın təhlükəsizliyini və rifahını yüksəldəcək".

Şahənə Ziyad



Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

Ermənistan işğal dövründə Azərbaycan ərazilərini sadəcə zəbt etməklə kifayətlənməyib, dövlətimizə külli miqdarda maddi ziyan da vurub. Tarixi-mədəni abidələrimizi, ekologiyamızı məhv edib. Yeraltı və yerüstü təbii sərvətlərimiz beynəlxalq və humanitar hüququn prinsiplərinə zidd olaraq düşmən tərəfindən talanib İrəvana və digər xarici ölkələrə daşınıb. Şirin su hövzələri kimyəvi tullantılarla çirkləndirilib, bulaqlar qurudulub.

Müalicəvi əhəmiyyətli bütün mekənlər ya dağıdılıb, ya da onun məhsulları Ermənistan brendi kimi xaricə satılıb. Nadir və qiymətli meşə fondumuz məhv edilib. Azərbaycanın dəfələrlə məsələ ilə bağlı müxtəlif beynəlxalq təşkilatlara müraciət etməsinə baxmayaraq, ermənilərin ekologiyamıza qarşı törətdikləri terrorla bağlı qarşı heç bir ölçü götürülməyib. Ölkəmizə dəymiş ziyan təkə bu-nunla bitmir. İşğal dövründə ərazilərimizdə olan bütün infrastruktur, evlər, inzibati və sosial binalar tamamilə dağıdılıb, məhv edilib. İşğal zamanı mülki və təsərrüfat obyektləri ilə yanaşı, Azərbaycanın min illərlə tarixi olan mədəniyyət abidələri də məhv edilib. Həmin dövrə kimi qədim Azərbaycan torpaqlarında 13 dünya, 292 ölkə və 330 yerli əhəmiyyətli tarix və mədəniyyət abidələri olub. Bununla yanaşı, 40 mindən artıq eksponatın toplandıqı 22 muzey, 4,6 milyon kitab fondu olan 927 kitabxana, 808 klub, 4 teatr və 2 konsert salonu, 9 tarixi saray, 8 mədəniyyət və istirahət parkı, 4 rəsm qalereyası, 85 musiqi məktəbi işğal olunmuş ərazilərdə dağıntılara məruz qalıb. Ötən illər ərzində Ermənistan işğal etdiyi Qarabağ ərazilərinə "bizimidir" desə də, yalnız bu torpaqlarda vandal hərəkətlərlə məşğul olublar. Ərazidə heç bir tikinti-abadlıq işləri aparılmayıb, əksinə, bir milyon sakinin evləri, var-dövlətləri məhəmmənilib, şəxsi əmlakları talan edilib. Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində bu ərazilər etnik təmizləməyə məruz qalıb, azərbaycanlı əhali öz doğma torpağın-dan didərgin düşüb, 30 il ərzində qaçqın və məcburi köçkün həyatı yaşayıb. Digər tərəfdən, Qarabağda olan zəngin qızıl yataqları qanunsuz şəkildə istismar edilib, Azərbaycanca dəyərli miqdarlarla öl-çülən maddi ziyan vurulub. Ermənistanın vandal əməllərindən biri də mina təhlükəsidir. Ermənilər ötan illər ərzində ərazilərimizdə təxminən 1 milyona yaxın mina basdırıb. Problemin kökündən həll edilməsi məqsədilə Azərbaycan tərəfi

dəfələrlə Ermənistanə mina xəritələrinin təqdim edilməsilə bağlı müraciət etsə də, hələ də heç bir müsbət cavab verilməyib. 44 günlük müharibə zamanı təcavüzkar Ermənistan beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini, o cümlədən "Silahlı münaqişələr zamanı mülki şəxslərin müdafiəsinə dair" 1949-cu il tarixli Cenevrə Konvensiyasının tələblərini kobud şəkildə pozaraq dinc əhaliyə qarşı terror əməllərini davam etdirib. 27 sentyabr - 10 noyabr 2020-ci il tarixləri ərzində Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən vurulan zərbələr nəticəsində azərbaycanlı dinc əhalinin six yaşadıqı rayon və şəhərlərin ərazisinə 30 minə yaxın mermi və 227 raket atılıb. Döyüş meydanında meğlub duruma düşən Ermənistan davamlı şəkildə Gəncəyə, Mingəçevirə, Tərtərə, Bərdəyə, Qəbələyə və digər yaşayış məntəqələrimizə raket hücumları edərək müharibə və insanlıq əleyhinə cinayətlər törədib. Ermənistanın silahlı birləşmələri tərəfindən mülki şəxslərin çoxsaylı əmlakına ciddi ziyan vurulub, yaşayış evləri, çoxmənzilli yaşayış binaları, qeyri-yasayış sahələri dağıdılıb. 2020-ci ilin təkə 11 oktyabr tarixində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Gəncə-



Dünya erməni toplumunun iç üzünü yaxşı tanımalıdır

Ermənistanın törətdiyi bütün növ cinayətlərə görə cəzalandırılması bir nömrəli məsələdir

nin mərkəzi hissəsindəki çoxmənzilli yaşayış binalarını raket atəşinə tutması nəticəsində 10 nəfər həlak olub, 35-dən çox şəxs yaralanıb, 10-dan artıq çoxmənzilli binaya və 100-dən çox müxtəlif təyinatlı obyektə ziyan dəyib. Həmçinin bildirilib ki, bu hadisədən bir neçə gün sonra, oktyabrın 17-də baş verən terror aktı zamanı 15 nəfər həlak olub, 50-dən çox şəxs xəsarət alıb. Ümumilikdə isə Gəncə 2020-ci ilin oktyabrında 5 gün - 4, 5, 8, 11 və 17 oktyabr tarixlərində raket atəşlərinə tutulub. Nəticədə 26 şəxs həlak olub, 120-dən artıq dinc sakin yaralanıb, irimiqyaslı dağıntılar baş verib. Əhalinin six yaşadıqı ərazilərə "Toçka-U", "Smerç", "Skad" və digər tipli dağıdıcı raketlərlə hücumun həyata keçirilməsi çoxlu sayda dinc insanın qətlə yetirilməsi məqsədini daşıyıb. Bərdə şəhərinə raket hücumu zamanı qadağan olunmuş kaset tipli bombalardan istifadə edilib. Ölkəmizə vurulan ümumi ziyanla bağlı Azərbaycan dövləti beynəlxalq məhkəmələr qarşısında iddialar qaldırıb. Ermənistan vurduğu ziyanın qarşılığında təzminat ödəmək məcburiyyətində olacaq və beynəlxalq məhkəmə qətnamələrinə məcburi şəkildə əməl edəcək. Əgər rəsmi İrəvan bu məbləği ödəmək imkanında olmazsa, beynəlxalq presedentlərə uyğun olaraq tarixi Azərbaycan torpaqlarının müəyyən hissəsini qaytarmaq məsələsi də gündəmdədir. İlk qiy-

mətləndirmələrə görə, Ermənistanın Azərbaycana vurduğu zərər qiyməti 800 milyard dollardan çoxdur. 44 günlük müharibədən sonra azad olunan ərazilərdəki vəziyyət zərər nə qədər böyük olduğunu göstərir.

Məlumat üçün deyək ki, Ermənistanın Qarabağda işğal dövründə törətdiyi müharibə cinayətləri barədə 10 dekabr Ümumdünya İnsan Hüquqları Gündə yeni hesabat təqdim ediləcək. Azərbaycanın İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkil (Ombudsman) Səbinə Əliyeva deyib ki, bütün tədbirlərdə əsas mövzu Qarabağdır. Onun sözlərinə görə, İƏT yanındakı Müstəqil Daimi İnsan Hüquqları Komissiyası da bu mövzuda Azərbaycana yaxın tərəfindən irəli sürülmüş "İtkin düşmüş şəxslər" adlı qətnamə konsensusla qəbul edilib. Bərdənin ermənilər tərəfindən bombalanmasına kəskin münasibət bildirilib, mütəmadi olaraq müxtəlif qətnamələr, qərarlar qəbul edilib. Birgə hesabatımız da təqdim olunacaq". Qeyd edək ki, ötanlərdə BMT Baş Assambleyasının 3-cü Komitəsində Azərbaycan tərəfindən irəli sürülmüş "İtkin düşmüş şəxslər" adlı qətnamə konsensusla qəbul edilib. Azərbaycanın BMT yanında Daimi Nümayəndəliyi tərəfindən irəli sürülmüş qətnamə layihəsi üzrə bir ay ərzində üzv dövlətlərlə aparılmış intensiv danışıqlar nəticəsində layihənin mətni razılaşdırılıb. Qətnaməyə 56 ölkə həmmüəllif qismində qoşulub. Qətnamə mətninin Komitədə təqdimatı zamanı

Azərbaycanın BMT yanında Daimi Nümayəndəliyinin birinci katibi Nərin Ahəngari çıxışında "İtkin düşmüş şəxslər" adlı qətnamənin ilk dəfə 2002-ci ildə BMT Baş Assambleyasının 57-ci sessiyasında Azərbaycanın təşəbbüsü ilə qəbul edildiyini və qətnamənin hər iki ildən bir irəli sürüldüyünü xatırladı. Ahəngari qətnamənin əsas məqsədinin silahlı münaqişələrin humanitar faciələrindən biri olan itkin düşmə hallarının qabaqlanması və itkin düşmüş şəxslərin taleyinin müəyyənləşdirilməsi üçün beynəlxalq humanitar hüquq və beynəlxalq insan hüquqları öhdəliklərinə hörmət və riayət vacibliyinə diqqət cəlb edilməsi olduğunu vurğulayıb. Diplomət mətnə əks olunmuş yeni bəndlər barədə üzv dövlətlərin nümayəndələrinə ətraflı məlumat verib. Ahəngari qeyd edib ki, builk qətnamənin mətnində minaların mövcudluğunun itkin düşmüş şəxslərin qalqlarının aşkarlanması üzrə əməliyyatları yaratdığı maneələr də öz əksini tapıb. O, qeyd edib ki, mətnə əlaqədar dövlətlərin insan qalqlarının təhlükəsiz axtarışı üçün əməkdaşlıq etmək çağırışları öz əksini tapıb. Qətnamədə eyni zamanda BMT Baş katibindən Baş Assambleyanın 81-ci sessiyasına (2026-cı il) və BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının müvafiq sessiyasına onun icrasına dair müfəssəl hesabat təqdim edilməsi xahiş olunub.

Siyasi şərhçi Azər Qasimov "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Ermənistanın törətdiyi bütün növ cina-

yətlərə görə cəzalandırılması prosesinin sona çatdırılması vacib olan bir nömrəli məsələdir. Ekspert vurğulayıb ki, Ermənistan Azərbaycana qarşı əlaqədar cinayətlər törədib ki, soyqırım cinayətlərindən tutmuş insanlıq əleyhinə cinayətlərə kimi bunun cavabını mütləq verməlidir:

"Dünya erməni toplumunun iç üzünü yaxşı tanımalıdır. Saxta "erməni soyqırımı" iddialarını dünyanın bir çox ölkələrində qəbul edən ölkələr bundan utanmalıdır. Ermənistan müharibə cinayətləri və törətdiyi əməllər qarşısında ele duruma salınmalıdır ki, cəzasını onillər ödəməlidir. Ermənistanın dövlətimizə və xalqımıza vurduğu ziyanı ödəməsi Azərbaycan üçün strateji məsələdir. Bu, həm də Ermənistanın gələcək taleyini müəyyən edəcək".

Analitik hesab edir ki, Ermənistanın Azərbaycana vurduğu zərər qarşılığında ərazi verməsi məsələsi bu prosesin əsas tərkib hissəsi olmalıdır:

"Azərbaycanın Ermənistanı illərlə gözləmək fikri yoxdur. Dünya praktikasında belə faktlar çoxdur. Azərbaycan da bu yolla getməlidir. Özünü Ermənistanə bacı və dost hesab edən ölkələr də ermənilərin köməyinə gələ bilər. Onlar da Ermənistanın maddi təzminat ödəmələri-nə dəstək ola bilərlər. Ancaq düşünürəm ki, maddi təzminat qarşılığında ərazi verilməsi Azərbaycan üçün prioritet olmaldır".

İsmayil

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunub

Dəm qazı can almaqdadır, yenə. Bunu insanların səhlənkarlığına aid edək, yoxsa təhlükəsizliyə cavabdeh qurumlara, doğrusu, situasiyalar müxtəlif olduğundan birmənalı cavab vermək mümkün deyil.

Faktlar dəm qazından boğulmaların adətən hamam otaqlarında, "pyatiminutka" adlanan su qızdırıcıları və ya su qızdırıcıların hansısa digər növlərindən qaz sızması nəticəsində baş verdiyini deyir. Otaqlarda quraşdırılan sobalardan da baş verir, qaz sızması və ölüm halları. Ancaq daha çox hamam otaqlarında baş verir faciələr. Müxtəlif situasiyalar dedikdə isə bəzi hallarda yaşayış evlərinin altından keçən qaz borularından sızmaların da insan tələfatı ilə nəticələndiyi bildirilib. Ötən illərdə belə bir hadisə Binəqədi rayonu Mədən ərazisində baş vermişdi. Məlumdur ki, paytaxtda sənədsiz evlər həddindən artıq çoxdur. Və bu cür fərdi evlərin tikintisinin hansı yollarla başa gəldiyi də hər kəsə zətan, məlumdur. İnsanlar altından qaz borusu, su xətti, üzərində isə elektrik dirəkləri, hətta heyatində neft "kaçalka"sı olan torpaq sahələrində evlər tikib yaşayırlar. Bədbəxt hadisə baş verdikdə isə tikinti-yə vaxtilə "icazə" verib, göz yumanlar yaxalarını kənara çəkib. Məsuliyyətə də cəlb olunmurlar. Kimsə kefindən mədən ərazisində, ya da sürüşmə, uçqun təhlükəsi olan yerdə ev tikmir. Ehtiyacdan edir bunu. Amma icazə mütləq "alınmalıdır" və alınır da. Hamam otaqlarında baş verən dəm qazından boğulma və ölüm hallarında isə daha çox vətəndaşın özü günahkardır. Dəfələrlə, israrla dəm qazı barədə danışılmasına, təhlükəsizlik tədbirlərinin bildirilməsinə rəğmən insanlarımız yenə də kobud səhvlərə yol verir və heyatlarını faciəyə

Dəm qazı Bakıda can "alır"

Bəzi qaz sobaları, isitmə cihazları çox zaman standartlardan kənar olur



Elmar Nuraliyev: "Yaxşı olar ki, mənzillərdə dedektorlardan istifadə edilsin. Bu da təhlükəni azaldır, dəm qazından siğortalayır"

sürükləyirlər. Növbəti faciəli hadisə noyabrın 30-na keçən gecə Sumqayıtda baş verib. 23 yaşlı Mehriban İsmayilova dəm qazından boğulub. O, hamam otağında ölmüş vəziyyətdə tapılıb. M.İsmayilovanın "Mado" restoranlar şəbəkəsində aşpaz işlədiyini bildirilir. Bir neçə gün əvvəl Binəqədi rayonu, Sulu-təpə qəsəbəsində də eyni faciə baş verib. 1957-ci il təvəllüdü Qacıyeva Nəzire Yolçu qızı yaşadıqı evin hamam otağında dəm qazından zəhərlənərək ölüb. İctimai işə obyektlərində də bəzən qaz partlaması hadisələri baş verir, hətta insan tələfatı da olur. Bu kimi hallarda da təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilmədiyini üzə çıxır.

Xatırladaq ki, qaz qurğuları və qaz xətlərinə, tüstü bacalarına, habelə havalandırma və havadəyişmə xətlərinə texniki xidmət qaydalarının pozulmasına görə cərimələr artırılması bağlı

inzibati Xətalər Məcəlləsinə dəyişiklik edilib. Dəyişikliyə əsasən, qeyd olunan pozuntuya görə fiziki şəxslər iki yüz manatdan dörd yüz manatədək məbləğdə, vəzifəli şəxslər min manatdan min beş yüz manatədək, hüquqi şəxslər isə iki min beş yüz manatdan üç min manatədək cərimə ediləcək. Cərimələrin artırılmasının həm də dəm qazından zəhərlənmələrin qarşısını alacağı da bildirilir. Dəm qazından zəhərlənmələrə təkcə mənzillərdə quraşdırılmış qeyri-standart qaz qurğuları, sobalar, hamam otaqlarındakı su qızdırıcılarına deyil, həm də qaz xətlərinə qanunsuz müdaxilələr, qaz şəbəkəsinə kortəbii qoşulmaların səbəb olduğu da bildirilir.

Təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Elmar Nuraliyev "Şərq"ə açıqlamasında dəm qazından zəhərlənmələrin qarşısını alınması

üçün geniş konsepsiyanın işlənilib hazırlanmasına ehtiyac olduğunu deyir:

"Tək cərimələrlə problem həll edilmez. Cərimələrin artırılması daha çox qaz xətlərinə qanunsuz qoşulmalar, təbii qazdan qanunsuz istifadələrin qarşısını almaq, həmçinin də zəhərlənmə təhlükəsini artıran səbəbləri, məsələn, tüstü bacalarının vaxtılı-vaxtında, heç olmasa, ildə 1 dəfə təmizlənməsi, texniki xidmətin düzgün aparılması və buna ciddi nəzarətin təmin edilməsi məqsədi daşıyır. Amma bu, məsələnin bir tərəfidir. Digər səbəblər də var. Hamımız bilir ki, qeyri-standart qaz sobaları, su qızdırıcılar satışıdır. İnsanlar bunları alır, mənzildə, hamam otağında quraşdırır. Hətta mənzillərin içində istifadə edilən qaz sobaları, isitmə cihazları da çox zaman standartlardan kənar olur. Bu problemə təkə fərdi evlərdə, heyətyanı sahəsi olan evlərdə rastlanmır. Bir çox yeni tikililər, yaşayış kompleksləri var ki, onlar da mərkəzi istilik sistemindən kənar və sakinlər mənzillərini imkanları daxilində isidirlər. Kimisi qaz sobası ilə, kimisi kombi sistemi ilə. "Pyatiminutka" adlanan qısa zamanda su isidə bilən cihazlardan da mətbəxdə, hamam otaqlarında geniş istifadə olunur. Çünki binalar mərkəzi istilik sistemində qoşulmayıb. Hesab edirik ki, mütləq geniş konsepsiya hazırlanmalıdır və orada bütün bu problemlərin aradan qaldırılması yolları, təhlükə ehtimalları və səbəblər gös-

terilməlidir. Beləde problemə daha geniş yanaşma mümkün olacaq. Əlaqədar qurumlar çalışmalıdır ki, mərkəzləşdirilmiş istilik sisteminin şəbəkəsi genişlənsin və daha çox abonent əhatə etsin. Bu, təhlükələrin minimuma endirilməsinə kömək edəcək. Vətəndaşlar da daim məlumatlandırılmalıdır. Məsələn, dedektorların faydası barədə məlumat verilməlidir. Təbii qazın yanmasında problem yaranıqda, yəni dəm qazı əmələ gəldikdə, dedektor xəbərdarlıq signalı verir. Yaxşı olar ki, mənzillərdə dedektorlardan istifadə edilsin. Bu da təhlükəni azaldır, dəm qazında siğortalayır.

E.Nuraliyev qeyd etdi ki, vətəndaşlar həyatlarına qarşı biganə olmamalıdır:

"Dəfələrlə deyilir, televiziya da elanlar verilir, xəbərdarlıq video-roliklər yayımlanır ki, vətəndaşlar qaz sobalarından, suqızdırıcılardan necə istifadə etməlidir, hamam otaqları necə olmalıdır, qaz sobasının hava çəkəni necə quraşdırılmalıdır. Amma əhali sanki bunları görmür, eşitmir. Kustar üsullara əl atırlar. Neçə dəfə demək olar ki, suqızdırıcı hamam otağının ölçülərinə uyğun olmalıdır, qapıda hava keçirici deliklər açılmalıdır, hamam otağının havalandırma sistemi olmalıdır. Heç olmasa, nəfəslilik qoysunlar, açıq saxlasınlar. Suqızdırıcılar hamam otağında deyil, kənarda quraşdırılmalı, daha etibarlıdır. Suqızdırıcılar həyətə, eyvanda qoyulsa, dəm qazı əmələ gəldikdə hamam otağında dolmayacaq, təhlükə də yaranmayacaq. Bəzən insanlar köhnə, istifadə müddətini başa vurmuş qızdırıcılardan istifadə edir. Əlbəttə, belə olduğu halda, təhlükə də yaşanaçaq.

Mələhet Rzayeva

Uşağın cinsiyyəti bilinmə "partisi", doğuş və "pampers xonçası"...

Əhməd Qəşəmoğlu: "Hansı cəmiyyətlərdə ki maddiyyat önə keçir, orada mənəviyyat ölür"



"Körpəni doğum evindən çıxarmağa avtomobil korteji ilə gedirlər. Özü də kortejdəki maşınlar gərək "Gelandewagen" olsun". Bunu Gəncədən olan tanışımız söylədi. Deyir ki, Gəncədə son vaxtların dəbi budur.

Körpəni qarşılamağa azı 4 "Gelendefagen" gəlməli. Oğlan uşaqlarına göy, qızlara çəhrayı şarlarla bəzədilmiş "Cip"lər görmüşdük, avtomobil korteji barədə indiyədək eşitməmişdik. Bu da oldu. Uşağın cinsiyyətinin bilinməsi "partisi", sonra doğuş, sonra qarşılama, evdə dəmə-dəstgah, uşağın doğuldu, adqoydu, "40-ı" çıxdı mərasimi, sonra ayların tamamı, 1 yaşında nəhəng şənlik mərasimi, bağçaya getməsi, məktəbəqədər hazırlıq, 1-

ci sinif, ilk dərs günü mərasimi, buraxılış sinfi məclisi, ali məktəbə qəbul, bitirmə... Lap əvvələ qayıtsaq, həmin bu "naməlum" körpənin valideynlərində də yəqin bu cür ssenarilər icra olunub. İndi dəbdır axı, subaylığa vida "partisi" düzənləmək. Toydan əvvəl qızlar məclisi, oğlanlar məclisi. Körpənin ilk rüşeymləri görünən kimi UZİ şəklini internetdə paylaşmaq... Ötən dəfə gənc yazarlardan biri sosial şəbəkədə "pampers xonçası"ndan yazmışdı. Kimsə körpənin valideynlərini təbrik etmək üçün pampers xonçası hazırlayıb. Əlbəttə, başqa xonçalar da olub. Amma valideynlər ən çox bu xonçanı bəyəniblər yəqin. Lazımlı əşyadı axı. Bir müddət pampers almalı olmayacaqlar, xərcləri az çıxacaq. Dünyanın gərdisindən bir qram da anlamayan körpə üçün bunca xərc niyə çəkilməlidir? Həqiqətənmi, bütün bunlar müasirləkdir, ailə həyatının lazımlı, vacib, ayrılmaz hissələridir?

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu "Şərq"ə açıqlamasında bu və buna bənzər davranışların meşşanlıq əlaməti olduğunu dedi:

- Mən bu sözü dəfələrlə demişəm və hər dəfə də təkrarlayıram. Hansı cəmiyyətlərdə ki maddiyyat önə keçir, orada mənəviyyat ölür. Xoşbəxt o ölkələrdir ki, orada mənəviyyat hər şeydən üstündür. Və maddiyyata yalnız gündəlik yaşayışın təmin edilməsi vasitəsi kimi baxılır. Mənəviyyatlı insanlar, mənəvi dəyərlərə üstünlük verənlər həris bir şəkildə kapital toplayırlar. Övladlarının savadlanması, ləya-

qətli insan kimi yetişməsi üçün çalışırlar. Bizim cəmiyyətdə vəziyyət gündən-günə ağırlaşır. Maddiyyat getdikcə daha çox önə keçir, mənəviyyat arxa planda qalır. Körpə dünyaya gələr-gəlməz həyatı valideynlərinin sayısında maddiyyata bağlanır. Bu mərasimlərlə külli miqdarda pul xərclənir. Uşağın dünyadan xəbəri yoxdur, onun şərəfinə məclis düzəldilir, masalar bəzədilir. Bu israfçılıq uzun illər davam edir. İmkanlı valideyndirsə, uşağın "korluq çəkməyə" qoyur. Uşaq maddi cəhətdən təminatlı olur. Amma elmdən, mərifətdən kasad qalır. Bu cür meşşanlıqın, övladı erköyün, təminatlı böyütməyin hansı faciələrə gətirib çıxardığını çox görmüşük. Amma nə edəsən ki, heç də hər kəs ibrət almır. Elə bu cür də həyatlarına davam edirlər. Mənəviyyatın, elmin, təhsilin, mədəniyyətin arxa plana keçdiyi cəmiyyətlər çox qorxuludur və hamı üçün hər an təhlükə var. Ən dəhşətli də budur ki, özünü ziyalı hesab edənlər də bu sərəmə axına düşüb gedir. Hamı bir-birinin bəhsinə eyni halları təkrarlayır. İrad tutulanda da deyirlər, indi dəb belədir, hamı eləyir. Bu, psixoloji basqıdır. İnsanlar özü kimi olmaqdan çəkinir, başqası kimi olmağa can atırlar. Cəmiyyətdə tarazlıq pozulur, eyniləşmə, kopyalama başlayır. Bərabər hüquqluluq təmam başqa anlayışdır, bir-birinə oxşamağa çalışmaq, başqasının hərəkətini, fərqi varmadan təkrarlamaya başqa. Bu, qorxulu, təhlükəli tendensiyaadır.

Mələhət Rzayeva



Ortada ciddi mətn yoxdur...

Məhəlli əhvalatçılıqdan, duyğu sümürsündən qurtulmaq lazımdır

Son dövrlər Azad Qaradərəli, İlham Əzizin oxuduğum son hekayələrindən bir daha yola çıxıb, tam əminliklə deyə bilərəm ki, bu gün yazılan hekayələrin əksəriyyəti müəllifin məişət əhvalatçılığından, bayağı sūjet strukturundan kənarə çıxə bilmir...

Bu sözləri "Şərq" ə açıqlamasında yazar Emil Rasi-moğlu deyib. Yazar qeyd edib ki, adlarını çəkdiyi hər iki müəllifin şəxsinə hər zaman sayğı ilə yanaşmış və bu gün də sayğı ilə yanaşır: "Bu öz yerində! Azad Qaradərəlinin "Divar", İlham Əzizin "Krassvord" hekayəsi mətn qarşısında müəlliflərin ədəbi fiaskosudur desəm, heç də yanlışdır.

Uzun-uzadı kortəbii təhkiyə, bir neçə məişət əhvalatının elə məişət təsəvvürü, məişət reaksiyaları ilə də bir araya toplanıb təqdim olunması, sonluqdasə müəyyən sentimentallığın yaradılması hələ ədəbi hadisəyə çevriləcək fundamental ədəbi mətnin ortaya qoyulması demək deyil. Təbii ki, söhbət "Krassvord" hekayəsinin məğzindən gedir.

Elə "Divar" hekayəsi də "Krassvord" hekayəsi qədər gerçək yaradıcılıq prinsiplərindən uzaqda qalan, bir az tarixi nüanslara, bir az sentimentallığa, bir az da publisistik informasiya xarakterinə söykənən bir inşa yazısı səviyyəsində olan bayağı bir hekayədir. Mən hələ hər iki hekayənin əsas məğzindən danışdım, incəliklərə varıb, çox nüanslardan, çatışmazlıqlardan söz açə bilərəm.

Bir böyük gerçəklik var ki, ortada ciddi mətn yoxdur...

Məgər, orijinal bədii əsərin yaranması üçün təhkiyəni, mükəlləməni, müəyyən sūjet xəttini yaratmaq kifayətdirmi? Əsla! Sən müəllif olaraq ortaya bir ədəbi hadisə, həmin ədəbi hadisənin tərkib hissəsi olan kreativ proses, fundamental mahiyyət, sonluq qoyulmuş.

Sözüm bir az da sərt ola bilər. Amma olsun;

Uzaqlaşmaq, qurtulmaq lazımdır bu məhəlli əhvalatçılıqlardan, duyğu sümürsünü əks etdirən yazı "vərdişlə-rindən".

Şəymən

Dərslərin 1 saat gec başlaması əlavə problemlər yaradar

Onda 2-ci və 3-cü növbənin şagirdlərinin dərstdən çıxma vaxtı da qaranlığa düşəcək

"Dekabr ayıdır, tezdən saat 8-ə qalır, amma hələ də ala qaranlıqdır. Küçələrdə məktəbə tələsən uşaqlar görünür. Hələ qışın sərt aylarında - yanvarda, fevralda - bu saatlar tamamilə zülmət olur. Sürüşkən yollar, soyuq hava və qaranlıq küçələr məktəblilər üçün təhlükəsiz deyil. Bununla belə, bu uşaqlar dərse çatmaq üçün ən gec saat 7-də yuxudan oyanmağa məcburdurlar".

Bu fikirləri təhsil eksperti Kamran Əsədov məktəblərdə dərs saatlarının səhər saat 7:30-da, 8:00-də başlamasına münasibət bildirərək deyib.

Onun sözlərinə görə, səhər erkən saatlarda - ala-qaranlıqda dərse getmək azyaşlı uşaqlara mənfəi təsir göstərir: "Bu vəziyyət təkcə fiziki deyil, həm də psixoloji və akademik təsirlər yaradır. Erkən oyanmaq kiçiyə uşaqların təbii yuxu ritminə uyğun deyil. Onlar dərse yorğun, diqqətsiz və motivasiyasız gəlirlər. Üstəlik, qaranlıqda məktəbə gedən şagirdlərin təhlükəsizliyi də ciddi narahatlıq doğurur".

Ekspert deyir ki, qış aylarında dərsləri 1 saat gec başlamaq olar. K.Əsədov bu təklifini belə əsaslandırır:

"Bu addım uşaqların sağlamlığını və təhlükəsizliyini qoruyar; Onların yuxu rejimini tənzimləyər və dərslərdə diqqəti artırır; Həm də



valideynlər üçün erkən səhər tələsikliyini bir qədər yüngülləşdirər".

K.Əsədovun sözlərinə görə, uşaqlara sağlam və təhlükəsiz təhsil mühiti təmin etmək vacibdir:

"Məqsədimiz yalnız dərs vermək deyil, həm də uşaqlarımıza sağlam və təhlükəsiz bir təhsil mühiti təmin etməkdir. Qış aylarında məktəb dərslərinin başlanğıc saatını dəyişmək bu istiqamətdə atılan kiçik, amma çox önəmli bir addım ola bilər. Təhsil təkcə kitablarla yox, həm də uşaqlarımızın həyat keyfiyyətini artırmaqla

inkışaf edir".

Məsələyə münasibət bildiren təhsil eksperti Cahid İmanlı "Şərq"ə bildirib ki, dərslərin gec başlaması üçün paralel olaraq kompleks dəyişikliklər lazımdır:

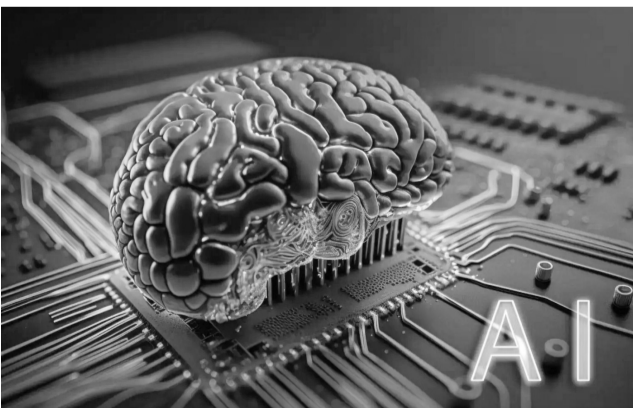
"Bu məsələdə ən çox etiraz edən elə valideynlərin özləridir. Çünki əksər valideynlər övladlarını məktəbə, yaxud da bağçaya yola salandan sonra işə gedirlər. Belə olanda onların da iş rejimi pozulur. Deməli, hansısa müəssisələrin də iş rejimində dəyişiklik etmək məcburiyyəti yaranır. Digər tərəfdən, bir çox məktəblərdə ikinövbəli, üçnövbəli tədris mövcuddur. Dərslərin 1 saat gec başladığı

zaman 2-ci və 3-cü növbənin şagirdlərinin dərstdən çıxma vaxtı da qaranlığa düşəcək. Qeyd edim ki, hazırda da şagirdlər 7-ci saatdan çıxanda hava artıq qaralmış olur. O zaman qeyd edilən zəruri fakt burada da keçərlidir. Demək ki, məsələni birtərəfli qaydada və bu şəkildə həll etmək düzgün deyil. Yalnız mövcud şərait imkan verdiyi halda, təhsil iştirakçılarının ümumi razılığı ilə hansısa ayrı-ayrı məktəblərdə bu qərarı yerinə yetirmək olar".

Fidan Həmişəyeva

Cəmiyyəti hazırlamaq lazımdır, dəyişikliklər olacaq

Elvin Abbasov: "Süni intellektin gələcəkdə daha çox sahədə tətbiq ediləcəyi gözlənilir"



Bu gün elm dünyasının əsas hədəfi insanlar kimi düşünən və qərar verən, hətta onlardan daha ağıllı, süni intellektli robotlar istehsal etməkdir. Süni intellekt adətən insan zəkasını tələb edən vəzifələri yerinə yetirə bilən kompüter sistemlərinin inkişafına aiddir. Bu vəzifələrə öyrənmə, əsaslandırma, problem həll etmə, qavrayış və dil anlayışına daxildir.

Azərbaycan İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları Sənayesi Assosiasiyası (AİKT-SA) İdarə Heyətinin sədri Elvin Abbasov isə "Şərq"ə açıqlamasında bildirib ki, süni intellekt (AI), kompüterlərin və robotların insan zəkası-

na bənzər vəzifələri yerinə yetirməsinə imkan verən bir texnologiyadır: "Bu sahə, maşın öyrənməsi, təbii dil emalı və dərin öyrənmə kimi müxtəlif texnologiyaları əhatə edir. AI, insan zəkasına bənzər şəkildə öyrənmə, qərar vermə və problem həll etmə qabiliyyətinə malikdir. Süni intellektin gələcəkdə daha çox sahədə tətbiq ediləcəyi gözlənilir. Məsələn, xəstəliklərin diaqnozu və müalicəsi, tibbi görüntülərin analizi. Fərdi tədris proqramları, avtomatlaşdırılmış qiymətləndirmə sistemləri. Fırıldaqçılığın aşkarlanması, maliyyə analizləri. Avtomatlaşdırılmış istehsal xətləri, keyfiyyət nəzarəti. Avtonom avtomobillər, trafik idarəetmə sistemləri. Film və oyun yaradılması, fərdi məzmun tövsiyələri.

Ekspert süni intellektin müsbət tərəflərini qeyd edib:

"Süni intellekt təkrarlanan vəzifələri avtomatlaşdıraraq insan əməyini azaldır və məhsuldarlığı artırır. Böyük məlumat dəstələrini analiz edərək daha dəqiq qərarlar qəbul etməyə kömək edir. Təhlükəli işləri yerinə yetirərək insanları risklərdən qoruyur".

Ekspertin sözlərinə görə, süni intellektin mənfəi tərəfləri isə bunlardır: "Avtomatlaşdırma

neticəsində bəzi iş yerləri itirilə bilər. Böyük məlumatların toplanması məxfiliyini pozulmasına səbəb ola bilər. Süni intellektin istifadəsi ilə bağlı etik problemlər ortaya çıxə bilər".

E.Abbasov qeyd edib ki, süni intellekt bəzi iş yerlərini əvəz edə, eyni zamanda yeni iş imkanları da yarada bilər:

"Məsələn, süni intellekt texnologiyalarının inkişafı ilə bağlı yeni iş sahələri yaranır. İnsanlar yeni bacarıqlar öyrənərək bu sahələrdə işləyə bilirlər. Əsas məsələ, insanların bu dəyişikliklərə uyğunlaşması və yeni bacarıqlar qazanmasıdır.

Nəticə etibarilə süni intellektin inkişafı, cəmiyyətin müxtəlif sahələrində böyük dəyişikliklərə səbəb olacaq. Bu texnologiyaların müsbət və mənfəi tərəflərini nəzərə alaraq, onun istifadəsinə düzgün idarə etmək vacibdir. Valideynlər, təhsil müəssisələri və işəgötürənlər bu prosesdə mühüm rol oynayırlar. Onlar insanların yeni texnologiyalara uyğunlaşmasına kömək etməlidirlər. Süni intellektin inkişafı ilə bağlı ən böyük çətinliklərdən biri, etik məsələlərin və işsizlik problemlərinin həll edilməsidir. Bu sahədə davamlı təhsil və yeniliklərə açıq olmaq, cəmiyyətin bu texnologiyadan maksimum fayda əldə etməsinə kömək edəcəkdir".

Fidan

Elan

"Şazi" MMC-yə məxsus binada Qocayev Vaqif Məhəddin oğluna məxsus, Şərifzadə 196 a, 127 sayılı mənzilin müqaviləsi və maliyyə arayışı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Rabitə və Nəqliyyat kollecinin 2-ci kurs tələbəsi Muradova Aysu Elxan qızına məxsus tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Təsisçi: "Şərq Media Qrup" MMC

Baş redaktor: Akif Aşırılı

Baş redaktorun ı müavini: Yusif Nəzərli

Reportyorlar qrupu:

Mələhət Rzayeva, Şəymən Bayramova, İsmayıl Qocayev, Aygün Tahir, Nihat Müzəffər, Şəhanə Ziyad, Nəzrin Vüqarqızı

Texniki heyət:

Rüfət Dadaşov, İmamcan Əliyev, İlahə İbrahimova, Nailə Cabbarlı, Fazilə Məmmədova

Qəzet "Şərq" in kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələrin və "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap olunur

"Şərq Media Qrup" MMC-yə daxildir:

"Şərq" qəzeti və sherg.az saytı
www.sherq.az
e-mail: sherq-1996@mail.ru

Ünvan: Mətbuat prospekti, "Azərbaycan" nəşriyyatı.
Telefon: 447-32-41
538-44-50, internet 538-44-15,
İndeks: AZ1073

Hesab nömrəsi:

Kapital Bank ASC Yasamal filialı
Kod: 200037
VÖEN: 9900003611
M/H: AZ37NABZ0135010000000001944
S.W.I.F.T.: AIBAZ2XXXX
AZM hesab nömrəsi:
AZ74AIB400500G9441595487103
VÖEN 1307632991

Tirajı: 1500 Sifariş: 2825



Gənclik yaşının 50-ə qaldırılması gözlənilir

Müasir yaş periodları tamma dəyişib, 45-50 yaşlı insanlar gəncdir

ÜST klassifikasiyasına görə, hazırda gənclik yaş həddi 44-ə qədərdir. Ondan sonra orta yaş gəlir.

"Medicina" xəbər verir ki, Rusiyanın Federal Bioloji Agentliyinin rəhbəri Veronika Skvarçova bu yaş həddinin dəyişdiriləcəyini bildirib.

"Orta ömür müddətinin uzanması və müasir insanların fiziki olaraq 40-50 yaşda daha aktiv və gənc görünməsinə nəzərə alaraq, tezliklə bu yaş 50 ola bilər.

Müasir yaş periodları tamma dəyişib. 45-50 yaşlı insanlar gəncdir. ÜST təlimatına görə yaşlı adam 61-75 yaş arası insanlara deyilir. Bu meyar da dəyişməlidir.

Rusiyada orta ömür uzunluğu ötən 50 ilə müqayisədə artaraq, 74 yaşa çatır. Prezident Putinin dediyi kimi, hədəf yaş 2030-cu ilə 78 qoyulub. Belə olduğu halda, qanunvericilikdə gənc, gənc ailə, gənc nəsil, gənclik siyasətində dəyişikliklər edilməlidir. Övvəllər gənclik yaşı 15-dən 30-a qədər idi. İndi bu hədd 35-dir. Amma ÜST-ə görə 44-dür. Bütün dünyada yaş qrupları cavanlaşıb. 2030-cü ilə qədər insan ömrünün gənclik yaş mərhələsi 15-50 ola bilər".

İzləyiciləri aldadaaraq, pul yığdı Uşağını komaya saldı



Blogger Allana Harris pul qazanmaq üçün sosial şəbəkədə övladının xəstə olmasını elan edərək, onun müalicəsi üçün dəstək istəyib.

"Medicina" xəbər verir ki, o, "GoFundMe" platformasında 40 min dollardan çox vəsait toplayıb. Canlı yayımlarda daimi uşağı yatmış və hərəkətsiz göstərmək üçün ana ona güclü toksiki yuxugetiricilər verib. İşin üstünü izləyici həkimlər açdı. Qadının ərinin bunlardan xəbəri olmadığını bildirilir. Korpanı ağır dərmanlardan komaya salan qadın nəzarətə götürüldü. Digər uşaqları da ailədən alınaraq, dövlətə verilib.

"Tanrı kömək oldu"

MakSim alkoqol asılılığından xilas olub



Rusiyalı müğənni MakSim (əsl adı Marina Abrosimova) alkoqol asılılığından danışdı. Axşam.az xəbər verir ki, ifaçı bu mübarizədə Allahın ona kömək etdiyini bildirib.

MakSim vurğulayıb ki, o, bu asılılıqdan qurtulmaq üçün bir çox yola baş vurub, lakin çoxunda heç nə alınmayıb. Sənətinin sözlərinə görə, bəzi prosedurlardan sonra o reanimasiyalıq belə olub. "Həmişə deyirdim: "Mən çox güclüyəm. İstəməsəm, içməyəcəyəm". Nə qədər ki, siz belə düşünsəniz bu, hələ məsələnin həllini tapdığı demək deyil. Yalnız Tanrının səninlə olduğunu anlayanda hər şey yoluna düşəcək" deyərək, ifaçı açıqlayıb.

Qeyd edək ki, 2023-cü ildə MakSim alkoqol asılılığından danışdı və ağır xəstəlikdən sonra qastrollarına ara verməli olub.

"Bir də boşanaram? Yenə də bəli"

Hadisə 2 il sonra Dinçerlərlə bağlı etiraf edib



Türkiyəli müğənni Hadisə 2 il sonra keçmiş həyat yoldaşı, iş adamı Mehmet Dinçerlərlə boşanması haqqında danışdı.

Axşam.az xəbər verir ki, ifaçı bu illər ərzində hər ikisinin bununla bağlı açıqlama verməməsinin səbəbinə aydınlıq gətirib. Onun sözlərinə görə, Hadisə və Mehmet bu haqda danışmamaq üçün sənəd imzalayıblar.

"Boşanmaq haqqında danışmamamızın səbəbi sənəd imzalamağımızdır. Biri ilə özünü yaxşı hiss edərsən, inanarsan, amma alınmaz, bu qəddər. Bir daha ailə quraram? Bəli. Bir də boşanaram? Yenə də bəli". Qeyd edək ki, Hadisə Mehmetlə ötən il ailə qurub və qısa vaxt sonra boşanıb.

Hadisə hazırda rejissor Şenol Sönmez, Mehmet isə aktrisa Çağla Bozla sevgilidir.

Hande Erçel sevgilisi ilə ildönümünü qeyd etdi



Türkiyəli aktrisa Hande Erçel sosial media hesabındakı paylaşımı ilə diqqət çəkib.

Axşam.az xəbər verir ki, aktrisa sevgilisi, iş adamı Hakan Sabancı ilə görüntülərini izləyiciləri ilə bölüşüb.

Hande münasibətlərinin 2-ci ilinin tamam olduğunu vurğulayıb.

Xatırladaq ki, Hande son olaraq "Bambaşka biri" serialında rol alıb.



Bir atanın inanılmaz fədakarlığı

Əngəlli oğlu ilə birlikdə universitetə gedib-gəlir

Türkiyənin Aydın bölgəsində yaşayan Mustafa Bayrak universitet imtahanına hazırlaşdığı əlli oğlunu heç vaxt tək qoymayıb.

"Şərq" xəbər verir ki, İstanbul Texniki Universitetinin məzunu olan mədən mühəndisi Mustafa Bayrak 2001-ci ildə memar Müge Bayrakla ailə həyatı qurub. 2003-cü ildə onların Egemen adını verdikləri körpələri dünyaya gəlib.

3 yaşında müxtəlif əlamətlərlə xəstəxanaya aparılan Egemen Bayraka 40 faiz əlillik hesabı verilib. Əqli qüsurlu övladını həyata qaytarmaq üçün mübarizə aparən ər-əravad onun təhsilini davam etdirə bilməsi üçün son 21 ildə böyük səy göstərib.

2022-ci ildə orta məktəbi bitirən Egemen Bayrak həmin il universitet imtahanında istədiyi balı yığa bilməyib. Həmin il təqaüdə çıxan ata Mustafa Bayrak oğlu ilə birlikdə universitet imtahanına hazırlaşmağa qərar verib.

Ata və oğul imtahana birlikdə hazırlaşaraq 2023-cü ildə istədikləri balı toplayıblar.

Oğlundan yüksək bal toplasa da, seçim etməyən ata Bayrak, Egemen Uşak Universiteti Memarlıq və Dizayn Fakültəsi Şəhər və Regional Planlaşdırma fakültəsinə qəbul olunduqdan sonra əlavə yerləşdirilmə dövründə eyni ixtisası seçib.

Həyat yoldaşı Aydında işləyən Mustafa Bayrak oğlu üçün Uşakda ev kirayələyib və onunla birlikdə bu şəhərə köçüb. Otaq yoldaşı olan ata-oğul hər səhər birlikdə universitetə gedir, sinifdə yan-yanə oturub təqdimatlarını birlikdə edirlər. Ata və oğul dərslərində sinif yoldaşları ilə vaxt keçirir, birlikdə dərslər oxuyurlar.

Mustafa Bayrak jurnalistlərə oğlunun təhsilinə böyük önəm verdiyini deyib.

Günortaya qədər evdə oxuduqlarını, sonra isə onu universitetə hazırlayarkən birlikdə əyləncəli fəaliyyətlər etdiklərini izah edən Bayrak, "35 ildən sonra yenidən universitet imtahanı vermək, müvəffəqiyyət qazanıb təhsilə başlamaq həm mənim,

həm də sinif yoldaşlarım və müəllimlərim üçün son dərəcə fərqli bir hissə idi. Atalığın yanında bir də dərslər var. Birlikdə dərslərdə iştirak edirik, birlikdə çalışırıq. Tələbə olmaq da, ata olmaq da belə mürekkəb duyğulardan keçir. Bu, izahı mümkün olmayan bir hissə" deyir.

Bayrak oğlunun və özünün yaxşı qiymətlər aldığı bildirib: "İndiyə qədər göstərdiyimiz səylərə görə mükafatlandırılmıyıq. Uşaq əlindən gələni edir, mən də. Düşünürəm ki, biz uğur qazanırıq. Bu, məni qürurlandırır. Mənim yaşımda oxumağa həvəslənmək və çox uğurlu olmaq vacib şeydir. Mən də onunla fəxr edirəm. Onunla bu həyatı yaşamaq məni xoşbəxt edir, mənim üçün hər şey deməkdir.

Bayrak onu da əlavə edib ki, Egemen məktəbi bitirdikdən sonra oğlu ilə birlikdə iş yeri açaaraq iş



həyatına hazırlamağı hədəfləyir.

Egemen Bayrak da atasının hər çətin dövrdə yanında olduğunu anladır. Atasının fədakarlığı olmasaydı, universitetdə oxumasının mümkün olmayacağını ifadə edən Bayrak deyir: "Həqiqətən də, gözəl hissidir. Atamın yanında olmasının şadam. Bu illər ərzində mənim üçün çalışdı. İbtidai məktəbin birinci sinfindən bəri məni böyütdü və atasız mən yaşaya bilməzdim. Məktəbi bitirdikdən sonra atamla birlikdə bir ofis açacağıq".

Uşak Universitetinin rektoru Prof. Dr. Ekrem Savaş, universitetin əillərin həyatını asanlaşdırmaq üçün hər gün özünü yenilədiyini və "məneəsiz universitetlər" arasında ən çox mükafat alan 20 universitetdən biri olduğunu qeyd edir.

Ata və oğlunun birlikdə təhsil almasından məmnun olduğunu dilə gətirən Savaş, hər ikisinin də uğurlu tələbə olduğunu bildirib.

Turan



Heç kəs inanmırdı

"Mən bu ölkəni əzabdan xilas edəcəm" deyib bacardı

"Bu ölkəni əzabdan xilas edəcəm" deyərək yola çıxdı, dostları belə "mümkünsüz" dedi, amma bacardı. Ad gününə özəl mahnılar yazıb oxuyan Dilek Kavraal, "Hamı məni ad günü mahnıları tanıyır. Ölkəmizin yerli və milli ad günü mahnılarını yazan şəxs mənim"-deyə bildirir.

"Şərq" xəbər verir ki, bestekar və müğənni Dilek Kavraal 2012-ci ildən bəri ad günü ilə bağlı mahnılarını ifa edir.

Musiqi aləminə fərqli nəfəs gətirən Kavraal mahnıları ilə təkcə Türkiyədə deyil, dünyada da məşhurlaşdı. Karyerasının zirvəsində yaxalandığı xərçəng xəstəliyinə görə 3 il müalicə alan Kavraal həyat enerjisi, məneviyyəti və motivasiyası ilə xəstəliyə qalib gəlib.

Musiqi macarasını izah edən Dilek Kavraal deyir: "30 ilə yaxındır musiqi ilə məşğul olduğumu söyləmək daha düzgün olardı. Amma hamı məni ad günü mahnıları ilə tanıyır. Ölkəmizin yerli və milli ad günü mahnısını yazan şəxs mənim. Amma fiziki olaraq tanış olma şansımız olmadı, çünki mənim ad günündəki mahnılar, həqiqətən də, çox orijinal, pozitiv və şən mahnılardır. Getdiyim hər yerdə öz səsimlə rastlaşıram".

Ad günü ilə bağlı mahnıların doğulmasından danışan Kavraal, "Hər kəs ad gününü "Happy Birthday" adlı klassik mahnı ilə qeyd edir. Səhnədə program hazırlayarkən, kiminsə ad günü olanda bu mahnını oxuyurdum. Bu mahnını o qədər bəyənmirdim ki, bir gün "Mən bu ölkəni bu işgəncədən xilas edəcəm" dedim. Məncə, daha gözəl bir doğum günü mahnısı yazdım. Həyatımıza texnologiyanın nemətləri girdikcə ismləri çoxaltdım. Hər kəsin adına özəl oxumaq istədim. Çox uzun iş prosesi idi, hətta dostlarım deyirdilər ki, minlərlə mahnı oxumaq çətinidir. Ancaq ba-

cardım. İndi onun ingiliscə versiyasını hazırlamışam və dünyanın hər yerindən 15 min addan ibarət ad günü mahnısı buraxırıq" - deyərək bildirdi.

Ad günü mahnıları ilə yanaşı xına gecəsi xalq mahnıları və layları ilə də diqqət çəkən Kavraal, "Ad günü mahnıları məni bir az daha motivasiya etdi. Təbii ki, ad günləri xaricində həyatımızın ən özəl günləri xına gecələri və toylardır. İnsanların xoşbəxt anlarında özlərini xüsusi hiss etdirmələri üçün xına mahnıları da hazırlayıram. Xına mahnılarımız gənc qızlar arasında populyarlaşdı. Ən yaxışısı isə həm ənənəvi, həm də emosional olmasındır. Xına mahnısında gəlinə öz adı ilə müraciət edilməsi ayrı bir duyğu verir. Bir də körpələrimiz üçün layları da var. Onlar mənim ən sevimlilərimdir" - deyərək vurğulayıb.

Karyerasının zirvəsində xərçəng xəstəliyinə tutulan Dilek Kavraal müalicə prosesini belə izah edib: "5 il əvvəl qəfildən xəstələndim. O zaman mənə xərçəng diaqnozu qoyuldu. Bu 5 il həqiqətən çox yorucu bir proses idi. Amma bilirdim bir gün bitecək. Buna heç bir şübhəm yox idi.

Mən deyirdim ki, bunlar müalicə prosesləridir, öhdəsindən gələcəm, uğur qazanacağam. Həmişə bu istiqamətdə özümü ruhlandırdım. Mən bilirdim ki, ümid həmişə içimdəki savaşlarda qalib gələcək. Çünki ümid dünyanın ən gözəl hissidir. Mən də özümə çox inanırdım. Mücüzələr həyatın içindədir. Musiqi karyeramı davam etdirəcəyəm, amma insanların heç olmasa, bir şeyle ruhlandırmalıydım.

Həyatda qalmaq bacarırsam, bu gün evlərimdə və xəstəxana otaqlarında çətin günlər keçirənlər də dözə bilər. Nəfəs aldığım müddətdə heç nə mümkünsüz deyil. Bunun canlı sübutu olaraq buradayam. Bundan sonra da şən mahnılar səsləndirmək karyeramı davam etdirəcəyəm".

Turan

Qabdan qoparıb yeməyə atın!

Bazardan artıq alış-veriş dövrü bitdi

Mədəni bitki növü olan şüyüd yeməklərə və salatlara əlavə edilir. Sağlamlıq üçün çox faydalı olan bu bitki öz dadı və qoxusu ilə bir çox insan tərəfindən bəyənilir.

İstifadə etdiyiniz zaman ərzaq mağazasına getmək istəmirsinizsə, əlinizdə olduğundan əmin olun!

"Şərq" evdə şüyüd yetişdirməyin üsulunu təqdim edir.

Şüyüd asanlıqla böyüyən və az qulluq tələb edən bir bitki olduğu üçün evdə qablarda yetişdirmək üçün əlverişlidir. Bir çox yeməklərdə və salatlarda istifadə etdiyimiz aromatik bitki də sağlamlığımız üçün çox faydalıdır. Yeməklərinizi tezə şüyüdlə ləzzətləndirmək istəyirsinizsə, onun evdə yetişdirməyə başlayın.

Şüyüd yetişdirmək üçün etibar etdiyiniz çiçəkçilərdən toxum almalısınız. Şüyüd toxumu aldıqdan sonra torpaq və qazan seçiminə diqqət yetirməyə lazımdır. Demək olar ki, hər bir bitki kimi, şüyüd üçün drenajlı qablardan istifadə etməlisiniz. Qazanın dibində suyun axması üçün deşiklər olmalıdır.

Toxumları kiçik plastik qablarda ekmə bilərsiniz. Ancaq bitki cücərməyə başlayanda onu dəyişdirməlisiniz. Uzun, nazik və ya orta ölçülü qablar seçə bilərsiniz. Şüyüd əlavə edəcəyiniz üçün tərkibində üzvi maddələr olan torf bağçası torpağı almalsınız.

Şüyüd yeri dəyişməyi sevməyən bitkidir. Qazanı yerləşdikdən sonra çox hərəkət etməməyə diqqət edin. Şüyüd isti iqlimi sevir. Soyuq bir ərazidə yaşayırınsınızsa, qazanı içəridə saxlamalısınız. Bu məsləhətləri öyrəndikdən sonra şüyüd ekməyə davam edə bilərsiniz.

Əvvəlcə qazanı üzvi maddələrlə zəngin torpaqla doldurun. Torpağı qazanın kənarına qədar doldurmağa ehtiyac yoxdur. Boşluq buraxaraq davam edə bilərsiniz. Şüyüd toxumlarını bir-başa səpmə bilərsiniz. Ancaq cücərmə prosesini sürətləndirmək üçün toxumları bir gecədə isti suda islatmaq olar.

Toxumlar adətən ekildikdən sonra 7-14 gün ərzində cücərir. Bu proses zamanı torpağı nəm saxlayın. Şüyüd gündə ən az 5-6 saat günəş işığına ehtiyac duyur. Güneşli bir pəncərənin qarşısında saxlaya bilərsiniz. Şüyüd adətən ekildikdən 6-8 həftə sonra məhsul yığmağa hazırdır.

Siz şüyüd yarpaqlarını gövdənin yuxarı hissəsindən kəsərək əldə edə bilərsiniz. Bitkini tamamilə qoparmadığınız üçün kökdən böyüməyə davam edəcək. Bu şəkildə baxım əməliyyatlarına davam edə bilərsiniz. Siz müntəzəm olaraq təzə şüyüd əldə edə və onu dadlı yeməklərə daxil edə bilərsiniz.

Faydalı bitkilər arasında yer alan şüyüd yuxusuzluğu aradan qaldırması ilə tanınır. Bundan əlavə, A, C, E vitaminləri, kalium, kalsium və dəmir mineralları ilə zəngindir. Həzm sistemini tənzimləyən bu bitkini rahatlıqla istehlak edə bilərsiniz. Qaz və həmsizlik kimi problemləri aradan qaldırmağa kömək edir.

Turan